Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

Газетэмнай 1921 оной декабриин 21-һээ гарана | № 15 (14341) | 1974 оной январиин 18, пятница | Сэн 2 мүнгэн

ПРОМЫШЛЕННОСТИИН ХҮДЭЛМЭРИШЭД, ТАБАН ЖЭЛЭЙ ТОДОРХОЙЛХЫ ЖЭЛЭЙ—1974 ОНОЙ ТҮСЭБЫЕ АМЖАЛТАТАЙГААР ДҮҮРГЭХЭ ХЭРЭГТЭ ХҮСЭ ШАДАЛАА ЭЛСҮҮЛЭН ЗОРЮУЛАЯ!

МҮРЫСӨӨНДЭ БУЛТАДАА ХАБААДАХАБДИ

Манай коллектив партиин ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, ВЦСПС-эй, ВЛКСМ-эй ЦК-гай тогтоолдо харюу болгон, табан жэлэй тодорхойлхы жэлэй түсэбые үлүүлэн дүүргэхын түлөө бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ булта даа хабаадаха гэжэ шиидэбэ.

Хүдэлмэришэд урдань туйлаһан амжалтаяа бүри арьбадхаха, 1974 ониие габшагай ажалаар тэмдэглэхэ гэжэ зоригжоод, угтамжын түсэб абаа. Энэ жэлдэ бэелүүлхэ зорилгомнай бүри ехэ юм. Продукци үйлэдбэрилгые 7,5 процентээр дээшэлүүлхэ. табан жэлэй дүрбэн жэл соо түсэбһөө гадуур 3 миллион 700 мянган түхэригэй продукци худалдаха гэжэ угтамжын түсэб дотор хараалагдана.

Орёо иимэ зорилго дүүргэхын түлөө социалис мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрүүлэгдэжэ байна. Мүрысөөндэ бригаданууд, участогууд, цехүүд хабаадалсана, коллектив бүхэн урдаа тодорхойлхы зорилго табижа байна. Өөһэдын хубиин түсэб зохёожо, тэрэнээ дүүргэхын түлөө социалис мүрысөөндэ хабаадалсаха гэжэ хүдэлмэришэднай шиидээд, ажалайнгаа бүтээсэ дээшэлүүлжэ эхилээ.

Виктор Егорович Власовай хүтэлбэрилдэг шудхагшадай бригада юһэдэхи табан жэлэй түсэбые болзорһоонь урид, В. И. Ленинэй түрэһөөр 105-дахи жэлэй ой болотор дүүргэхэ уялга абаба. Тиихэдээ ганса һайн шанартай продукци бүтээхэ, энэ жэлэй ажалай бүтээсые нормо-часаар абажа харахада ноябриин нэгэн болотор дүүргэхэ гэжэ хараалаа.

Электромеханическа цехэй коллектив табан жэлэй тодорхойлхы энэ жэлдэ харюусалга ехэтэй зорилго дүүргэхэ юм. Урда жэлэй хиһээ 750 электродвигатель олоор бүтээхэ, арадай ажахыда шухала хэрэгтэй шэнэ түхэлэй электродвигатель хэхэ зорилго урдаа табиба. Василий Свирид гэгшын даадаг слесарь-тодхогшодой бригада ажалай бүтээсые 12,5 процентээр дээшэлүүлхэ, продукци үйлэдбэрилгын бүхы ургалтын 70 процентые ажалай бүтээсэ дээшэлүүлһэнэй ашаар туйлаха уялга абаа.

Заводой цех, участок, бригада бүхэнэй коллектив КПСС-эй ЦК-гай партида, совет арадта хандаһан Хандалгые һайшаан угтаа һэн. 1974 оной түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө промышленностиин, барилгын, транспортын хүдэлмэрилэгшэдэй Бүхэсоюзна социалис мүрысөө дэлгэрүүлхэ тухай тогтоолые хүдэлмэришэд мүн лэ үнэн зүрхэнһөө һайшааһан, энэ мүрысөөнэй үедэ шэнэ амжалта туйлаха гэжэ шиидэһэн байна.

Кран бүтээлгын цехэй Григорий Ключеревэй даадаг термистнүүдэй бригада ажалай бүтээсэ улам дээшэлүүлхэ, тиигэжэ табан жэлэйнгээ түсэбые 4 жэл 6 һара соо дүүргэхэ гэжэ хараалба. Бригадын гэшүүн бүхэн өөрын уялга абаба.

Заводой коллектив «бага гаргашатайгаар һайн шанартай продукци ехээр бүтээн гаргаха» гэһэн уряатай бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ амжалта туйлаха, мүрысөөнэй түрүү зэргэдэ ябаха гэжэ мэдүүлээ. Энэ уряада хүрэмөөр ажаллахын тула арга боломжонуудаа элирүүлэн хэрэглэхэ продукциин шанар улам һайжаруулхын түлөө тэмсэхэ юм. Эрхим шанарай Гүрэнэй тэмдэгтэ урдань хүртэһэн АОЗ-355 түхэлэй электродвигательнүүдтэ 1974 ондо дахинаа иимэ тэмдэг абахаар шалгуулха, урлан наринжуулгын, хүдэлмэри һайжаруулха, ажалые эрдэм ухаанай үндэһөөр эмхидхэхэ, шэнэ техникэ, түрүү технологи нэбтэрүүлхэ хэмжээнүүд хараалагдаһан байна.

Хүдэлмэришэд 1974 оной шэнэ зорилгонуудые амжалтатайгаар дүүргэхэ байһандаа этигэнэ.

Н. ДЕМИН,
«Электромашина» заводой инженер.

Нина Хуриганова хоёр жэлэй саанахана дунда һургуули дүүргээд, Улаан-Үдын нарин сэмбын фабрикада хүдэлхэеэ ороо бэлэй. Богонихон болзор соо бүд нэхэхэ мэргэжэлдэ һураа. Мүнөө нэгэн доро дүрбэн станок дээрэ хүдэлнэ. Юһэдэхи табан жэлэй гурбадахи, шиидхэхы жэлэй даабариһаа гадуур 930 метр һайн шанартай бүд нэхэһэн байна. Дүрбэдэхи тодорхойлхы жэлдэ бүри эдэбхитэйгээр хүдэлхөөр уялга абаад, халаан бүриингөө даабари 15—20 процентээр үлүүлэн дүүргэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: сэмбэ нэхэгшэ Н. Хуриганова.

Д. БАЛДАНОВАЙ фото.

БОДОТО АЖАЛААРАА ХАРЮУСАХА

Совет арадай энэ жэлдэ бэелүүлхэ зорилго эли тодо болобо. Партиин ЦК-гай партида, совет арадта хандаһан Хандалга, мүн арадай ажахын 1974 оной түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө промышленностиин, барилгын, транспортын хүдэлмэришэдэй Бүхэсоюзна социалис мүрысөөн тухай КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, ВЦСПС-эй ба ВЛКСМ-эй ЦК-гай тогтоол соо ехэ зорилгонууд табигдаба. Совет арад эдэ документнүүдые өөһэдынгөө дайшалхы программа гэжэ тоолон абаа.

Бүхы совет арад мэтэ Ленинэй орденто Улаан Үдын мяха-консервын комбинадай коллектив хандалга болон тогтоолые бодото дээрэнь бэелүүлхэ хэрэгтэ хүсэ шадалаа зорюулха гэжэ шиидээ. Коллектив 1974 оной түсэб-уялга баталан абаһан байна. Табан жэлэй тодорхойлхы энэ жэлэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргээд, даабариһаа гадуур 850 мянган түхэригэй продукци худалдаха зорилгодо коллективэй хүсэ шадал элсүүлэгдэхэ юм.

Комбинадай хүдэлмэришэд тогтоолтой танилсажа, энэ жэлэй түсэбые үлүүлэн дүүргэхын түлөө социалис мүрысөө дэлгэрүүлжэ байна. Жэлэй түрүүшын үдэрһөө мүрысөөндэ хэдэн коллектив шалгаржа эхилээ. Табан жэлэй гурбан жэлэй даабарие холо үлүүлэн дүүргэһэн техническэ фабрикадуудай цехэй коллектив 1974 ониие габшагай ажалаар тэмдэглэхэ зорилго урдаа табяа. Коллектив жэлэй эхинһээ сүүдхын даабарие 20 процентээр үлүүлэн дүүргэжэ байна. М. Гордеевэй даадаг аппаратчигуудай бригада социалис мүрысөөнэй түрүү зэргэдэ жагсанхай. Энэ бригада даабаряа халаан бүхэндэ 15—20 процентээр үлүүлнэ.

Табан жэлэй тодорхойлхы 1974 ониие габшагай ажалай жэл болгохо гэжэ олон түрүүшүүл шиидэбэ. Колбаса хэдэг заводой хүдэлмэришэн А. Королев энэ жэлэй түсэбые сентябриин 15-да дүүргэхэ уялга абаа. Энэ нүхэр ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ талаар даабаряа 1975 ондо туйлаха хэмжээндэ хүргэжэ шадаа.

Нүхэр Королевой үүсхэлые олон түрүүшүүл дэмжээд, 8 часай даабарие 7 час соо дүүргэдэг болоо. Түмэр баанхануудые хэдэг цехэй хүдэлмэришэн В. Бурцина, мал үүсэлэгшэ М. Жерлова, колбаса хэдэг заводой хүдэлмэришэн А. Горюнова болон бусад зарим түрүүшүүл даабаряа нэгэ часаар уридшалан дүүргэнэ. Социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлжэ, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлһэнэй ашаар комбинадай 300 гаран түрүүшүүл 1974 оной хоёрдохи хахадай түсэб дүүргэжэ эхилээ.

Байгша оной түсэб-уялга дүүргэхын тула ажалай бүтээсэ горитой ехээр дээшэлүүлэгдэхэ юм. Нёдондо жэлдэ туйлаһан хэмжээнһээ ажалай бүтээсые 12 процентээр үлүүлэн дүүргэхэ гэжэ хараалагдаа. Иимэ зорилго хайшан гэжэ бэелүүлэгдэхэб гэхэдэ, үйлэдбэриин талмайнууд үргэдхэгдэхэ, техническэ дэбжэлтэ туйлагдаха байна. Ажал оньһожоруулха хэдэн автомат, аппарат тодхогдоо. Меланжевэ цехэй ажал оньһожоруулха аппарат тодхоһоной ашаар ажалай бүтээсые 30 процентээр дээшэлүүлхэ арга олгогдобо.

Колбаса хэдэг заводой үйлэдбэри оньһожоруулагдажа байна. Ороной түрүү предприятинуудай жэшээгээр эндэ конвейернэ 5 лини тодхогдоо, үшөө хэдэн түхеэрэлгэ хабсарган табигдаха юм. Заводой һэльбэн заһабарилагдахада, эндэхи үйлэдбэриин талмай үргэдхэгдэхэ, ажалай бүтээсэ горитой ехээр дээшэлхэ байна.

Бүхы 1974 ондо комбинадай үйлэдбэри нилээд оньһожоруулагдаха юм. Автомат, мүн үргэлжэдөө оньһожоруулагдаһан лининүүд хабсаргагдаһаар, олон шэнэ түхеэрэлгэ тодхохоор хараалагдаа. Тиигэжэ 80 хүдэлмэришэд хүшэр ажалһаа сүлөөлэгдэхэ, 200 мянган түхэригэй экономическа ашаг үрэ абтаха гэжэ баг-саагдана.

Комбинадай коллектив эдэ бүгэдын ашаар угтамжын түсэб дүүргэхэ, табан жэлые амжалтатайгаар түгэсхэхэ үндэһэ һуури хангаха юм.

Г. ХАРЧЕНКО.

А. Н. КОСЫГИН УУЛЗАЛГА ХЭБЭ

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ А. Н. Косыгин Франциин «Пешине-Южин Кюльман» гэжэ фирмын президент П. Жувентэй январиин 16-да Кремль соо уулзаба.

СССР-эй арадай ажахы ба Франциин экономико хүгжөөхэ, мүн хоёр ороной хоорондохи экономическа харилсаа холбоо үргэдхэхэ арга боломжонуудтай холбоотой асуудалнууд хани ёһоной оршон байдалда үнгэрһэн хөөрэлдөөнэй үедэ зүбшэлэгдөө.

СССР-эй гадаадын худалдаа наймаанай министрэй орлогшо Н. Д. Комаров, Франциһаа СССР-тэ байдаг элшэн сайд Ж. Вимон хөөрэлдөөндэ хабаадаһан байна.

А. А. Громыко АРЕ-гэй элшэн сайд Я. А. Кадертэй хөөрэлдэбэ

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министр А. А. Громыко Египедэй Араб Республикаһаа Советскэ Союзда байдаг элшэн сайд Яхья Абдель Кадертэй январиин 16-да уулзаба.

Хани ёһоной оршон байдалда үнгэрһэн хөөрэлдөөнэй үедэ А. А. Громыко, Я. А. Кадер хоёр талые һонирхуулһан хэдэн асуудалнуудые зүбшэлһэн байна. Дүтын Зүүн зүгтэхи байдалда, Женевэдэхи эбэй конференциин хүдэлмэридэ онсо анхарал хандуулагдаа.

Дүтын Зүүн зүгэй асуудалые эбэй ёһоор шиидхэхэ хэрэгтэ. Египедэй ба араб бусад гүрэнүүдэй үнэн хэрэгые дэмжэлгэдэ Советскэ Союзай залан сэхэ хараа шэглэл бэелүүлжэ байһыень А. А. Громыко үшөө дахин батална.

Арад зоной аша туһада ажаллаха

Совет хүниие коммунис ёһоор хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ партиин үнэн туһалагша байжа, манай үеын хүнүүдэй образые экран дээрэ тодо хурсаар, гүнзэгыгөөр харуулха гэшэ совет киноискусствын уран бэлигтэнэй гол зорилго мүн гэжэ СССР-эй Кинематографистнуудай холбооной правлениин январиин 16-да Москвада болоожо дүүрэһэн V пленум дээрэ тэмдэглэгдээ. Киногой актёрнуудай зохёохы ажалай, мүн гүнзэгы удхатай уран һайханай фильмүүдые зохёон буулгалгада эдэнэй дүүргэхэ үүргэ тухай асуудалнуудые пленумдэ хабаадагшад зүбшэлһэн байна.

(ТАСС).

БурАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

НҮХЭР В. Я. ЯРУНИЧЕВТА БУРЯАДАЙ АССР-эй ГАБЬЯАТА ЭНЕРГЕТИК ГЭҺЭН ХҮНДЭТЭ НЭРЭ ЗЭРГЭ ОЛГОХО ТУХАЙ

Республикын арадай ажахые электрижүүлхэ хэрэгтэ ехэ габьяатай байһанайнь түлөө «Бурятэнергын» районно элшэ хүсэнэй управлениие эрхилэгшын орлогшо нүхэр **Ярунichев** Василий Яковлевичта Буряадай АССР-эй **Габьяата энергетик** гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэ олгохо.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.
Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь В. ДУБРОВСКИЙ.

Улаан-Үдын, Соведүүдэй байшан.
1974 оной январиин 17.

БурАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

НҮХЭР С. А. ХАНУТИНДА БУРЯАДАЙ АССР-эй ГАБЬЯАТА ИНЖЕНЕР ГЭҺЭН ХҮНДЭТЭ НЭРЭ ЗЭРГЭ ОЛГОХО ТУХАЙ

Республикын арадай ажахые электрижүүлгые хүгжөөхэ хэрэгтэ ехэ габьяатай байһанайнь түлөө «Востоксибэлектросетьстрой» трестын 30-дахи оньһожоруулагдаһан колоннын начальник нүхэр **Ханутин** Самуил Абрамовичта **Буряадай АССР-эй габьяата инженер** гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэ олгохо.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.
Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь В. ДУБРОВСКИЙ.

Улаан-Үдэ, Соведүүдэй байшан.
1974 оной январиин 17.

БурАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

ЭЛШЭ ХҮСЭНЭЙ ПРЕДПРИЯТИНУУДАЙ ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЭДЫЕ БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР ШАГНАХА ТУХАЙ

Татаурово— Баргажанай-Адаг гэжэ ехэ вольтын электрын элшэ хүсэ дамжуулха лини барилгые амжалтатайгаар дүүргэжэ, ашаглалгада оруулһанайнь түлөө иимэ хүнүүдые Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй **Хүндэлэлэй грамотаар** шагнаха:

Гаврилов Григорий Ильичые — «Бурятэнергын» районно элшэ хүсэнэй управлениин түбэй электрическэ сетьнүүдэй ахамад инженер.

Замор Степан Викторовичые — «Востоксибэлектросетьстрой» трестын 30-дахи оньһожоруулагдаһан колоннын ахамад инженер.

Красиков Владимир Николаевичые — «Востоксибэлектросетьстрой» трестын 30-дахи оньһожоруулагдаһан колоннын тракторна кранай машинист.

Крутихин Анатолий Ивановичые — «Бурятэнергын» районно элшэ хүсэнэй управлениин капитальна барилгын таһагай начальнигай орлогшо.

Медвидь Дмитрий Юрьевичые — «Востоксибэлектросетьстрой» трестын 30-дахи оньһожоруулагдаһан колоннын прораб.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.
Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь В. ДУБРОВСКИЙ.

Улаан-Үдэ, Соведүүдэй байшан.
1974 оной январиин 17.

АРАДУУДАЙ ХАНИ БАРИСААН—ХҮСЭ ШАДАЛАЙ ЭШЭ ҮНДЭҺЭН

Дагестанай АССР-тэ Эхэ ороной үндэр дээдэ шагнал барюулагдаба

МАХАЧКАЛА. (ТАСС). Дагестанда ехэ һайндэр болоожо байна. Республикын тугта Ленинэй, Октябриин Революциин, Ажалай Улаан Тугай орденуудтай зэргэлүүлэгдэн, Арадуудай хани барисаанай орден январиин 16-да зүүлгэгдээ. Совет арадуудай ахa дүүгэй хани барисаае, харилсаа холбооe бэхижүүлхэ хэрэгтэ Дагестанай АССР-эй ажалшадай ехэ габьяануудтай байһанайнь түлөө, экономическа, социально-политическэ ба соёлой байгуулалтын талаар туйлаһан ехэ амжалтануудайнь түлөө, Совет Социалис Республиканууудай Союзай 50 жэлэй ойн хүндэлэлдэ энэ республика иимэ шагналда хүртэһэн юм.

Театрай зал соо партиин областной комитедэй. республикын Верховно Соведэй баярай хамтын суглаанда партийна, Соведүүдэй ба ниитын эмхинүүдэй хүтэлбэрилэгшэд, ажалшадай түлөөлэгшэд. эрдэм болон соёлой ажал ябуулагшад сугларба. Баярай суглаае Дагестанай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ **Ш. М. Шамхалов** нээгээ.

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежнев түрүүтэй КПСС-эй ЦК-гай Политбюрое хүндэтэ президиумдэ ехэ баяр, дэбжэлтын оршон байдалда һунгаба.

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүдтэ кандидат, РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ **М. С. Соломенцевтэ** үгэ үгтөө.

М. С. Соломенцев Эхэ ороной үндэр дээдэ шагналда хүртэһэнтэйнь дашарамдуулан, Дагестанай АССР-эй ажалшадые КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй, Министрнүүдэй Соведэй даалгабаряар, мүн Россин Федерациин Верховно Соведэй ба правительствын үмэнэһөө халуунаар амаршалба. Энэ шагнал — Советскэ Союзай Коммунис партиин интернациональна политикын илан мандаһанай, манай ороной арадуудай ахa дүүгэй холбооной илагдашагүй бата хүсэтэй байһанай һүлдэ тэмдэг болоно гэжэ тэмдэглээ. Дагестанай ажалшадта үнэн зүрхэнэй амаршалга, коммунис байгуулалтадаа шэнэ амжалтануудые туйлахыень, элүүр энхэ, элбэг баян, ехэ золтой жаргалтай байхыень үреэһэн хүсэлэн дамжуулхыемни КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежнев гуйгаа һэн гэжэ М. С. Соломенцев хэлэбэ.

Октябриин ехэ хубисхалай илалта, олон үндэһэ яһатантай социалис гүрэнэй — ССР Союзай эмхидхэгдэн мүндэлэлгэ Дагестанай арадуудай хуби заяае үндэһөөрнь хубилгаа. Хаанта Россин гээгдэнги хизаар байһан энэ нютаг хүгжэлтэ түгэс социалис республика болонхой, СССР-эй арадуудай бүлэ дотор хүндэтэ һууриие эзэлэнхэй. Дагестан бүхы 1913 онойхиин шэнээн промышленна продукци мүнөө гурбахан үдэрэй турша соо бүтээн гаргана. Дагестанай АССР дотор нефтьгазай, химическэ промышленность, машина бүтээлгэ гэхэ мэтэ түрүү һалбаринууд бии болоо, транспортын ба хэлхэе холбооной янза бүриин үйлэдбэри ехээр хүгжэжэ байнхай.

Республикын промышленна предприятинуудай хүдэлмэрилэгшэд юһэдэхи табан жэлэй турша соо, илангаяа үнгэрэгшэ жэлдэ ехэ амжалтануудые туйлаа гэжэ тэмдэглэхэдэ аятай байна. 1972 онойхитой жэшэбэл, үйлэдбэрилгын хэмжээн 11 процент шахуугаар нэмээ, харин ажалай бүтээсэ 8 процент үлүүтэйгээр дээшэлээ.

Дагестанай хүдөө ажахыда социально-экономическа үндэһэн хубилалтанууд хэгдээ. Мүнөө эндэ ажалай индустриальна онол аргануу улам үргэнөөр хэрэглэгдэг болоожо байна. газар шанаржуулан һайжаруулха хүдэлмэри ехэ хэмжээтэйгээр ябуулагдана. Республика дотор шэнэ янзын үйлэдбэри эрхилэгдэдэг — барайгарай тарилга хэгдэдэг болоо. Виноградай тарилгын үргэдэлгэ ажахын шухала удха шанартай.

Соёл,арадай гэгээрэл, литература ба искусство хүгжөөхэ хэрэгтэ ехэ амжалтанууд туйлагдаа. Хүгжэлтэ түгэс социалис общество СССР-тэ байгуулха үеэр тэрэниие бэелүүлэгшэдэй — совет хүнүүдэй болбосорон хубилһан ушар гайхамшаг үрэ дүн болоно. Социалис Эхэ орондоо Ленинэй агууехэ һургаалда хизааргүй үнэн байлга, хани барисаанай, эбтэ нүхэсэлэй ба харилсан туһалалсалгын мэдэрэл, ажалда, бүгэдэ арадай зөөридэ коммунис ёһоор хандалга, националис үзэлдэ, шажанай ба бусад хуушанай үлэгдэлнүүдтэ эбсэшэгүйгөөр хандадаг ябадал — бидэнэй бүгэдөөрэн баримталдаг гол ёһонууд болонхой.

Совет арад партиин XXIV съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын тула ехэ эдэбхи үүсхэл гаргана. 1973 оной һайн үрэ дүнгүүд түсэбтэ табан жэлэй дүрбэдэхи, тодорхойлхы жэлдэ бүри амжалтатайгаар хүдэлмэрилхын тула шухала арга боломжо хангана гэжэ М. С. Соломенцев тэмдэглэбэ. Россин бүхы Федераци дотор, тэрэшэлэн Дагестанай АССР-тэ бии байгаа үйлэдбэриин нөөсэ арга боломжонуудые зүбөөр хэрэглэхэ асуудалнуудта тогтоо. Арадай ажахые саашадань хүгжөөхэ зорилгонууд тухай хэлэхэдээ, 1974 ондо социалис мүрысөө бүри үргэнөөр дэлгэрүүлгын тон шухала байһые тусхайлан тэмдэглээ.

Гадаадын - политическэ ябуулганууддай коммунис байгуулалтын хэрэгтэ таарамжатай байхынь тула шухала бүхы юумэ Коммунис парти хэнэ. Совет хүнүүд, дэлхэйн түрүү олониитэ уласхоорондын байдалай заһаран һайжаралгые нүхэр Леонид Ильич Брежневэй эсэшэ сусашагүй ажал ябуулгатай, эб найрамдал бэхижүүлгын хэрэгтэ тэрэнэй оруулжа байгаа хубитайнь холбоно, — гэжэ М. С. Соломенцев мэдүүлбэ.

КПСС-эй ЦК-гай декабриин (1973 он) Пленумэй шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын тула коммунистнуудай. бүхы совет хүнүүдэй эдэбхитэй хүдэлмэри, байгша оной ба түсэбтэ юһэдэхи табан жэлэй даабаринуудые дүүргэхэ габшагай ажал Советскэ Союзай уласхоорондын хараа бодолые саашадань хүгжөөхэ, эб найрамдал ба арадуудай аюулгүй байдал бэхижүүлхэ байһаниинь дамжаггүй.

Дагестаниие Арадуудай хани барисаанай орденоор шагнаха тухай СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указые М. С. Соломенцев уншаад. суглараг-шадай нэрьемэ, удаан үргэлжэлһэн альга ташалга доро республикын тугта орден зүүлгээ.

КПСС-эй Дагестанай обкомой нэгэдэхи секретарь **М.-С. И. Умаханов** харюугай үгэ хэлэбэ. Республикын ажалшадай амжалтануудые үндэрөөр сэгнэһэнэйнь түлөө КПСС-эй Центральна Комитедтэ, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумдэ, Советскэ правительствада гүн сэдьхэлһээ баяр баясхалан хүргэбэ.

Совет Дагестанай түүхэ, тэрэнэй амжалта туйлалтанууд—КПСС-эй ленинскэ национальна политикын түгэлдэр хүсэтэй байһанай толотомо жэшээ, агууехэород арадай ба ороной бусад арадуудай ахa дүүгэй туһаламжын ашa үрэ болоно гээд М.-С. И. Умаханов тэмдэглэбэ. Эхэ оронойнгоо хайра шагналда харюу болгон, дүрбэн орденто Дагестанай ажалшад түрэл Коммунис партияа, тэрэнэй дайшалхы штабые—нүхэр Л. И. Брежнев түрүүтэй ленинскэ Центральна Комитедые бүри нягтаар тойрон жагсажа, коммунис байгуулалтын асари ехэ түсэбүүдые бэелүүлхэ манай ороной арадуудай хани барисаа, ахa дүү ёһотой харилсаа холбооe саашадань бэхижүүлхэ хэрэгтэ бүхы хүсэ шадалаа, эрдэм мэргэжэлээ, эршэ зоригоо элсүүлэн зорюулха байха.

Махачкалагай Гаджиевай нэрэмжэтэ заводой хүдэлмэришэн **Б. Д. Сухомлинов**, Дербентскэ районой Алиевай нэрэмжэтэ совхозой директор, Социалис Ажалай Герой **Н. А. Алиев**, Дагестанай В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ гүрэнэй университедэй студентка **Маржанат Сайпуллаева** Дагестанай багшанарай институдай проректор **Г. А. Аликберов** баярай суглаан дээрэ үгэ хэлэхэдээ. партида, совет арадта КПСС-эй ЦК-гай хандаһан хандалгые Дагестанай ажалшад ехэ урма баяртайгаар угтаад, түсэбтэ табан жэлэй даабаринуудые болзорһоонь урид дүүргэхын, коммунис байгуулалтын хэрэгтэ Дагестанай оруулдаг хубитые арьбадхахын түлөө социалис мүрысөө улам үргэнөөр дэлгэрүүлхэ байха гэжэ тэмдэглэбэд.

Баярай суглаанда хабаадагшад КПСС-эй Центральна Комитедтэ, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумдэ, СССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ эльгээгдэхэ амаршалгын бэшэгые ехэ дэбжэлтэтэйгээр баталан абаа.

РАЙОННО ПАРТИЙНА КОНФЕРЕНЦИ

БҮГЭДЫН ЭДЭБХИ, ОРОЛДОСО ХЭРЭГТЭЙ

Баунтын аймаг республикымнай холын хойто аймагуудай нэгэниинь мүн болоно. Эндэ малшад, адуушад, орошод, байгаалиин баялиг шэнжэлэгшэд, малтагшад ажаһууна, ажаллана. Энэ аймагай ажалшад партиин XXIV съездын шиидхэбэринүүдые бодото дээрэнь бэелүүлхэ гэһэн хүсэл эрмэлзэлгэтэйгээр хүдэлнэ. Юһэдэхи табан жэлэй гурбан жэл соо нилээд ехэ ажал хүдэлмэри хэгдэһэн байна. Аймагай промышленна предприятинуудай коллективүүд илангаяа һайн үрэ дүн туйлаа. Эдэнэр юһэдэхи табан жэлэй гурбадахи, шиидхэхы жэл соо продукци худалдаха даабарияа 9 процентээр үлүүлэн дүүргэһэн. 1972 онойхидо орходоо 9,6 процентээр ехэ продукци үйлэдбэрилэн гаргаа. Юһэдэхи табан жэлэй гурбан жэлэй даабариһаа гадуур 600 мянган түхэриггэй продукци худалдаһан байна.

Тоосоото үе соо аймагай хүдөө ажахын ажалшад муу бэшээр хүдэлжэ гараа. Үхэр малай тоо толгойе олошоруулха, ашаг шэмыень дээшэлүүлхэ талаар нилээд ехэ юумэн хэгдээ. Үхэр малай тоо 1972 онойхидо орходоо 9,8 процентээр, адуунай тоо 7,7 процентээр олон болгогдоо. Гурбан жэл соо гүрэндэ мяха худалдаха даабари 1,7 процентээр үлүүлэн дүүргэгдөө гэжэ элидхэлшэ — партиин райкомой нэгэдэхи секретарь **К. Д. Лубсандоржиев** партийна XXIII конференциин делегадуудта дуулгаба.

Һүүлэй гурбан жэл соо аймагай колхозникууд, хүдэлмэришэд яһала һайн үрэ дүн туйлаба. Промышленна предприятинуудай партийна эхин организацинууд бии байгаа арга боломжонуудаа, оньһон техникэеэ бүтээсэ ехэтэйгээр ашаглаха хэрэгтэ ехэ анхарал табидаг болоо. Ципиканай приискын, Багдаринай геолого-шэнжэлэлгын экспедициин, Уокидай болон Маловскын үйлэдбэриин участогуудай партийна организацинууд коллективэйнгээ хараалһан зорилгонуудые бэелүүлхын, үйлэдбэриин аша үрэ ехэдхэхын түлөө тэмсэлдэ хүдэлмэришэдөө шэглүүлэн хүтэлбэрилнэ. Ципиканай приискын коллектив энэ талаар ехэ юумэ хэһэн байна.

Оньһон техникэ бүтээсэ ехэтэйгээр ашаглагдадаг болоо. Шэнэ онол арга, оньһон техникэ үйлэдбэридөө нэбтэрүүлнэ. Үнгэрһэн жэл соо урлан наринжуулгын, ухаалан зохёолгын 27 дурадхал үйлэдбэридэ нэбтэрүүлэгдэжэ, 28 мянган түхэригэй арьбалалта хэгдэһэн юм. Хүдэлмэришэн бүхэндэ продукци үйлэдбэрилгэ 8 процентээр дээшэлүүлэгдээ. Шэнэ онол арга, оньһон техникэ хэрэглэн хүдэлһэнэй ашаар үнэтэ металл малтаха 1973 оной даабари 1,2 процентээр үлүүлэн дүүргэгдөө. Абаһан даабаряа, социалис уялгаяа дүүргэхын тулада хүдэлмэришэн бүхэнэй харюусалгые дээшэлүүлхэ талаар Ципиканай партийна организациин хэжэ байһан хүмүүжүүлгын хүдэлмэри, саашанхи хараа зорилгонуud тухай приискын директор **В. Б. Бугдеев** конференциин делегадуудта хөөрэжэ үгөө. Юһэдэхи табан жэлэй дүрбэдэхи, тодорхойлхы жэл соо бүри габшагайгаар хүдэлжэ, түсэбтэ даабаряа болзорһоонь урид дүүргэжэ шадаха арга боломжотой байһанаа үгэ хэлэгшэ мэдүүлбэ.

Ципиканай приискын Карафтидай үйлэдбэриин участогай коммунистнууд ажалаа зүбөөр эмхидхэхэ, хүдэлмэриин сагые хүсэдөөр хэрэглэхэ хэрэгтэ ехэ анхарал табидаг байха юм. Ажалай журам эбдэхэ, ажалдаа гарахагүй гэһэн ушарнууд эндэ үзэгдэхэеэ болинхой. Энэ участогай хүдэлмэришэд коммунистнуудай жэшээгээр эдэбхи үүсхэл гарган хүдэлнэ. Юһэдэхи табан жэлэй гурбадахи, шиидхэхы жэл соо энэ участогай хүдэлмэришэд һайн үрэ дүн туйлаа. Жэлэйнгээ даабари 29 хоногоор уридшалан дүүргэһэн юм.

Багдаринай геолого-шэнжэлэлгын экспедициин Ципиканай, 130-дахи партиин коллективүүд үнгэрһэн гурбан жэл соо нилээд ехэ ажал хэһэн байна. Эдэнэр геолого-шэнжэлэлгын хүдэлмэридэ 26 миллион түхэриг гаргашалаа. 260 мянган метр газар үрэмдэгдөө. Багдаринай геолого-шэнжэлэлгын экспедициин коллектив СССР-эй 50 жэлэй ойдо зорюулан абаһан уялгануудаа амжалтатайгаар бэелүүлжэ шадаһанайнгаа түлөө Ойн баярай тэмдэгээр шагнагдаһан юм.

— Манай геолого-шэнжэлэлгын партиин хүдэлмэри тушаа КПСС-эй Баунтын райком ехэ анхаралаа табидаг һэн. Энэ тоосоото үе соо манай коллективэй ажал хүдэлмэрие партиин райкомой бюро дээрэ хэдэн удаа хаража үзэһэн юм. Үнгэрһэн жэлэй сентябрь һара соо партиин райкомой үүсхэлээр геологуудай аймагай суглаан үнгэргэгдэһэн байна. Геолого-шэнжэлэлгын хүдэлмэри улам һайжаруулха тушаа энэ суглаан дээрэ дэлгэрэнгыгээр хөөрэлдөө һэмди. Мүнөө коммунистнуудта эгээл харюусалгатай ажал даалгадаг болонхойбди. Коммунистнуудайнгаа харюусалгыень д э э ш э лүүлжэ байһанай ашаар зарим тэды амжалта туйлагдаба, — гэжэ Багдаринай геолого-шэнжэлэлгын партиин главна геолог Ю. П. Гусев мэдүүлбэ.

Партийна эхин организацинууд эмхидхэлэй ба политическэ хүдэлмэри ямараар ябуулнаб, түсэб даабаряа дүүргэхэ хэрэгтэнь хүдэлмэришэдтэ хэр туһа хүргэжэ шаданаб, энээнһээ түсэб, социалис уялгаяа дүүргэлгэ дулдыдадаг гэжэ конференциин делегадууд тэмдэглэһэн байна. Тоосоото үедэ парти доторой хүдэлмэри һайжараа. Коммунистнууд улам эдэбхитэйгээр хүдэлдэг, олониитын хэрэгтэ хабаададаг болоо. Мэргэжэл шадабаряа дээшэлүүлэн һурана. Тоосоото үе соо коммунистнуудай харюусалга дээшэлүүлхэ талаар нилээд ехэ хүдэлмэри хэгдээ. Аймаг дотор 6 теоретическэ семинар, марксизм-ленинизмын үндэһэ һуури шудалха 6 һургуули, политическэ мэргэжэл дээшэлүүлхэ 23 эхин һургуули хүдэлһэн байна. Эдэ һургуулинуудта 263 коммунист, 162 комсомолшууд һурана. Тоосоото үе соо 3200 лекци уншагдаһан байха юм.

Маловскын үйлэдбэриин участогай, 130-дахи геолого-шэнжэлэлгын партиин партийна организацинуудай хүдэлмэри һайшаагдаһан байна. Эндэ хүмүүжүүлгын хүдэлмэри һайнаар ябуулагдана. Ханын газетэнүүд, дайшалхы хуудаһанууд холдо гаргагдажа байдаг. Ажалдаа хайша хэрэгээр хандадаг хүдэлмэришэдые нюур сахингүйгөөр сэхэ руунь шүүмжэлнэ. Тиимэһээл эдэ коллективүүдэй хүдэлмэришэд һайн үрэ дүн туйлажа, һара, жэл бүхэндэ даабаряа үлүүлэн дүүргэнэ.

Гүрэндэ һү, мяха ехээр тушааха хэрэгтэ колхозуудай партийна эхин организацинууд ехэ анхарал табина. Һүүлэй гурбан жэл соо аймаг дотор ган гасуур боложо, хүдөөгэй ажалшадта ехэ хохидол ушаруулба. Гэбэшье коммунистнуудай хүтэлбэри доро хүдөө нютагуудай ажалшад нилээд ехэ ажал хэһэн байна. Валова продукци гаргаха хэмжээн 631 мянган түхэригөөр дээшэлээ. Ажахынууд 358 мянган түхэригэй сэбэр олзо оруулһан юм. Гэбэшье аймагай колхозууд гүрэндэ һү худалдаха даабаряа дүүргээгүй. Хүдөө ажахын продуктнуудай өөрынь үнэ сэн мүн лэ ехэ байһан зандаа. «Рассвет», «Путь к коммунизму» колхозуудта ехэ гаргаша хэгдэнэ. Гэбэшье эдэ дутагдалнуудые усадхахын тула мүртэй һайн, таарамжатай зохид хэмжээнүүд абтанагүй. «Рассвет» колхоздо 100 үнеэн бүхэнһөө оройдоол 49 тугал абтаһан байха юм. Эбэртэ бодо малаа дунда зэргээр 289 килограмм шэгнүүртэйгээр гүрэндэ тушаагаа. «Путь к коммунизму» колхоз мүн лэ нимэрхүү байдалтай.

Тоосоото үе соо аймагай колхозуудай партийна эхин организацинуудай ударидалга доро туйлагдаһан зарим тэды дүнгүүдые дурдабабди. Элидхэлшэ болон делегадуудай хэлэһэн үгэнүүд дээрэһээ харахада, түрүү хүдэлмэрилэгшэдэй дүй дүршэл олоной дунда бирагүйгөөр дэлгэрүүлэгдэнэ гээд һанахаар байна.

Жэшээлхэдэ, «Заветы Ленина» колхозой үнинэй орошон, Ленинэй орденой кавалер Ж. Н. Молоков 100 оро бүхэнһөө 83 түл абажа, гээлтэ хоролтогүйгөөр тэнжээнэ. Тингэхэдэ зарим орошод 100-һаа оройдоол 45—50 түл абадаг байха юм. «Путь к коммунизму» колхозой малшан, коммунист М. Б. Балданов абаһан уялгаяа амжалтатайгаар дүүргэжэ шададаг. Тэрэ зунай үедэ адуулдаг малайнгаа толгой бүриинь шэгнүүрые сүүдхэдээ 1100 граммаар нэмээнэ. Үхэр бүхэнэй амидын шэгнүүрые 329 килограммда хүргэһэн байха юм. Иимэ ажалша бэрхэ зоной дүй дүршэлдэ бэшэнние һургахада яанаб!

Ниитын малда хүрэхэ хэмжээтэйгээр тэжээл бэлэдхэгдэнэгүй гэжэ конференци дээрэ хэлсэгдэһэн байна. Энэ зүб хөөрэлдөөн. Аймагай ажахынууд 11.842 гектар сабшалантай, 3806 гектар бэлшээритэй. 600 гектар газарта олон жэлэй ногоон, 400 гектар газарта оробһото ургамалнууд ногоондо таригдадаг байха юм. Иимэ ехэ сабшалантай, бэлшээритэй аад, аймаг соо үбһэн, зелёнко тон багаар абтана. «Путь к коммунизму» колхозой механизаторнууд 200 гектар газарта зелёнко тариһан юм. Энэнь хуряагдангүй үлэшөө. Юундэб? Зундаа хура бороотой байжа, зелёнко тариһан газартань, юрын тракторай ябахаар бэшэ шабартай болошоо. Бугындада 1500 центнер зеленко хуряагдаһан аад, тэрэниинь адуун орожо һалгаагаа. Нигэжэ хайша хэрэгээр тэжээл бэлэдхэлгэдэ хандажа болохоор аал? Энэ бүхы дутагдалнууд дээрэ элидхэлшэ, үгэ хэлэгшэд тогтожо, колхозуудай партийна эхин организацинуудай хүдэлмэри улам һайжаруулха ёһотой гэжэ тэмдэглэбэ.

— Трактор, машинануудые саг болзор соонь заһабарилха гэхэдэ, запчастьнууд дуталдана. Аймагай «Сельхозтехникын» отделениин хүтэлбэрилэгшэд энээн тушаа багаар анхарна. Энээнһээ уламжалан үбһэн, зеленко багаар, муу шанартайгаар абтадаг гэжэ элидхэлшэ, мүн делегадууд нүхэд М. А. Туранин, М. Б. Балданов гэгшэд тэмдэглээ. Эндэхи колхозуудай ажалшад үбһэ хуряаха ажал бар хүсөөр лэ дүүргэдэг байна. Зунай үедэ тракторна оньһожоруулагдамал бригадануудые эмхидхэдэг һаа, эдэнэр, үнэхөөрөөшье, ехэ үбһэ абадаг болохо һэн. Партиин райком, партийна эхин организацинууд эдээн тушаа саг үргэлжын анхарал хандуулжа байха гэжэ һанагдана. Теэд энэ талаар хэгдэхэ бүхы юумэн бүтээгдэнэгүй. Энээнһээ боложо һанаһанда хүрэмөөр һүн һаагданагүй, мяхан багаар худалдагдана бшуу. Сабшалан, бэлшээриеэ һайжаруулжа, үбэлдөө хүрэмөөр тэжээл абаха хэрэгтэ саашадаа партиин райком, партийна организацинууд гол анхаралаа хандуулха бэзэ гээд һанагдана.

Аймаг дотор үшөөл багаар барилга хэгдэнэ. Малшадай, орошодой байранууд шэнэлэгдэнэгүй. Үхэр малай тэжээл бүйлүүлхэ, шабааһа шэбхэ сэбэрлэхэ ажал оньһожоруулагданагүй гэжэ олон делегадууд, мүн элидхэлшэ тэмдэглээ.

Ажалшадай ажаһуудалай эрилтые хангаха хүдэлмэри ехэл муугаар ябуулагдана. Олон һуурин тосхонуудта сай, саахар, мяхан, тоһон ходо дуталдажа байдаг. Уокидай үйлэдбэриин участогай хүдэлмэришэдэй ажаһуудаг һууринда бүхэли зундаа саахар үгы байһан тушаа делегадууд мэдүүлбэ. Багдаринай аэропортын хүдэлмэришэд һанаһанда хүрэмөөр хүдэлнэгүй. Заримдаа самоледууд график һаа хожомдодог, үдэр бүри ниидэдэггүй байха юм. Аэропортын партийна эхин организаци эмхидхэлэй, политическэ хүдэлмэреэ улам шангадхаха ёһотой гэжэ делегадууд эрилтэ табиба.

Үгэ хэлэһэн **Ю. Э. Николаев, Ж. И. Молоков** гэгшэд социалис мүрысөөнэй үүргэ улам дээшэлүүлхэ шухала гэжэ тэмдэглэхэ зуураа, КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Совет, ВЦСПС-эй, ВЛКСМ-эй ЦК-гай бүхэсоюзна социалис мүрысөө дэлгэрүүлхэ тухай тогтоолые һайшаан дэмжэжэ байһанаа мэдүүлбэ. Хубиингаа уялга абаха, олон зониие мүрысөөндэ хабаадуулха хэрэгтэ анхаралаа хандуулаа. Зарим хүдэлмэришэд дүүргэжэ шадахашьегүй һаа, аргагүй дээгүүр уялгануудые ёһын тэдысэ абажархидаг. Нүгөө зариман хүнгэхэн уялга абадаг. Тэрэниие ямаршье зоболонгүйгөөр дүүргэжэрхёод, бэшэндээ һайрхажа ябадаг. Партиин ЦК-гай социалис мүрысөө һайнаар эмхидхэхэ тухай тогтоол соо иимэ дутагдалнууд тушаа сэхэ хэлэгдэнэ. Тиимэһээ 1974 он соо арга боломжонуудаа һайса хаража үзөөд, уялга абаха ёһотой болгогдоно. Аймагай экономико хүгжөөхэ, хүн зониие коммунис ёһоор хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ мүрысөөн шиидхэхы һуури эзэлдэг байһаниинь элитэ.

Үзэл сурталай хүдэлмэриин дэлисые үшөөл үргэдүүлхэ, хурса удхатай болгохо талаар ехэ эрилтэ табигдана. Делегадууд **А. Р. Авраменко, В. Д. Воронцов** болон бусад үгэ хэлэхэдээ, хүмүүжүүлгын хүдэлмэриие улам һайжаруулха тухай дурдаа. Нютагай Советүүд, партийна организацинууд, ажахынууд энээндэ ехэ анхаралаа хандуулжа байха зэргэтэй.

Конференци дээрэ аймагай экономико, соёл культурые саашадань хүгжөөхэ талаар шиидхэгдээгүй олон асуудалнууд элирхэйлэгдэһэн байна. Тэдэниие шиидхэхэ доторой арга боломжонууд тухай хөөрэлдөөд, КПСС-эй райкомой тоосоон болон саашадаа аймагай партийна организациин бэелүүлхэ зорилго тухай дэлгэрэнгы тогтоол конференци батала абаа. Юһэдэхи табан жэлэй түсэб амжалтатайгаар дүүргэхын түлөө, 1974 оной, тодорхойлхы жэлэй даабари болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө эршэ зоригтойгоор тэмсэхэ уялгатай байһанаа мэдэрэн, мүнөөдэр үглөөдэрэйхиһөө һайнаар хүдэлхыень аймагайнгаа коммунистнуудые, бүхы ажалшадые конференци уряалба. Конференциин делегадууд КПСС-эй ЦК-гай партида, совет арадта хандаһан Хандалгые нэгэн дуугаар дэмжэжэ байһанаа мэдүүлбэ.

Конференциин хүдэлмэридэ КПСС-эй Буряадай обкомой секретарь **К. М. Продайвода** хабаадалсажа, тэндэ дэлгэрэнгы үгэ хэлээ.

Шэнээр һунгагдаһан КПСС-эй райкомой эмхидхэлэй пленум боложо, партиин райкомой нэгэдэхи секретаряар **К. Д. Лубсандоржиев,** секретарьнараар **Д. Н. Цыбиков, В. Н. Коэулин** гэгшэд һунгагдаа.

К. ЖАМБЯНОВ,
манай тусхай корр.

Областной партийна конференциин делегат

Городской партийна конференциин делегат, коммунис ажалай ударник Любовь Степановна Балдина 1973 оной сэбтэ даабари 110 процентээр дүүргээ һэн. Тэрэ үнинэй хүдэлмэришэн, нарин сэмэнтын фабрикада 1944 онһоо хойшо ажаллана. Мүнөө КПСС-эй ЦК-гай партида, совет арадта хандаһан Хандалгада ажалай үндэр амжалтанаар харюусахаар оролдон хүдэлжэ байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: үнинэй хүдэлмэришэн Л. С. Балдина.

Ц. ЦЫРЕНЖАПОВАЙ фото.

Республикын ажахынуудай бригаданууд, фермэнүүдэй хүдэлмэрилэгшэдэй, завод болон фабрикануудай хүдэлмэришэдэй суглаанууд үнгэргэгдэжэ, политическэ ба ажалай дэбжэлтын оршон байдалда партида, совет арадта КПСС-эй ЦК-гай хандаһан Хандалгые зүбшэн хэлсэжэ байна. Манай республикын ажалшад партиин Центральна Комитедэй Хандалгые нэгэн дуугаар һайшааха зуураа, дээшэлүүлэгдэһэн социалис уялгануудые, ургамжын түсэбүүдые баталан абана. Тингэжэ юһэдэхи табан жэлэй түсэб—даабаринуудые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө социалис мүрысөөн улам эршэ дэлис этэйгээр дэлгэрбэ.

КПСС-эй ЦК-гай хандаһан Хандалгын үгэ бүхэниинь колхозник, хүдэлмэришэн, багша, эрдэмтэн бүхэнэй сэдьхэл зүрхэндэ бүхөөр хадуугдаха ёһотой. Республикын партийна организацинууд КПСС-эй Центральна Комитедэй Хандалга тушаа ойлгууламжын ямар хүдэлмэри ябуулжа байнаб гэһэн асуудалаар манай корреспондентын хэдэ хэдэн хүнүүдтэ хандахада, иимэ харюунууд үгтөө.

ПАРТИИН ЭТИГЭЛ НАЙДАБАРИИЕ ХАРЮУЛХАБДИ

Ю. Г. КУКТИК, КПСС-эй Баргажанай райкомой пропаганда ба агитациин таһагые дагшын орлогшо:

Партида, совет арадта КПСС-эй Центральна Комитедэй хандаһан Хандалгын газетэнүүдтэ толилогдомсоор партиин райкомой, аймгүйсэдкомой хүдэлмэрилэгшэд, аймагай партийна эдэбхитэд тусхай бригаданууд болгогдон хубаагдаад, аймагай ажахынууд болон промышленна предприятинуудта гараа һэн. Тэдэ бригадануудай гэшүүд гүүртэ болон фермэнүүдэй, цехүүд болон участогуудай суглаануудта хабаадалсажа, түрэл партиингаа Хандалгые тайлбарилан ойлгуулха хэрэгые ударидаһан байна.

Олон коллективүүд дээшэлүүлэгдэһэн социалис уялгануудые, ургамжын түсэбүүдые абажа байнхай. Жэшээлхэдэ, Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой Соёлой һү һаалиин фермын коллектив үнгэрэгшэ, 1973 ондо 3576 центнер һү гүрэндэ тушаажа, жэлэйнгээ түсэб амжалтатайгаар дүүргэһэн юм. Мүнөө тэдэнэр партида, совет арадта КПСС-эй ЦК-гай хандаһан Хандалгатай танилсаад байхадаа, байгша оной түсэбые 120—125 процентдэ хүргэжэ, 4150 центнер һү гүрэндэ тушааха уялга абаа. Коллективэй суглаан дээрэ үгэ хэлэһэн һаалишад Гарма Занаева, Намсалма Гатапова, Екатерина Дондупова гэгшэд жэлэйнгээ түсэб 125—130 процент дүүргэхэбди гэжэ мэдүүлээ.

Баргажанай аймагай типографиин коллектив продукци үйлэдбэрилэн гаргаха 1974 оной түсэб декабриин 25 болотор сүм дүүргэхэбди, түсэбһөө гадуур 2900 түхэригэй продукци тушаахабди гэһэн уялга абаба. Иимэ жэшээнүүд аймаг доторной олон.

Ойлгууламжын хүдэлмэридэ аймагай үзэл сурталай хүдэлмэриин түрүү зэргэдэ жагсагшад — агитаторнууд, политинформаторнууд, пропагандистнууд, лекторнууд эмхитэйгээр, эдэбхитэйгээр хабаадалсана.

Д. С. СУКНЕВ, КПСС-эй Зэдын райкомой инструктор:

Аймагай бүхы ажахынуудай, промышленна предприятинуудай партийна организацинууд партида, совет арадта КПСС-эй Центральна Комитедэй хандаһан Хандалгые хүн зондо ойлгуулан тайлбарилха эдэбхитэйгоор нэн түрүүлэн агитаторнууд, политинформаторнуудай семинар үнгэргөө һэн. ВЛКСМ-эй райкомой залуу агитаторнууд ба политинформаторнуудай семинар мүн лэ болоо. Гадна хамта колхоз, совхозуудай парткомуудай дэргэдэ Хандалгые тайлбарилха агитационно бүлэгүүд эмхидхэгдээ. Тэдэ бүлэгүүдтэ колхозой хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэд, багшанар, соёлой хүдэлмэрилэгшэд оруулагдаһан байна. Тэдэнэр аймагайнгаа хынгаа холын гүүртэнүүд, фермэнүүдтэ ажаллагшадай түбхын түрүүн ошожо, ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулжа эхилээ. Партиин ЦК-гай Хандалгада харюу болгон, дээшэлүүлэгдэһэн уялганууд абтажа байна.

И. Г. ЕЛИСЕЕВ, тү... **хэрэгсэлнүүдые бүтээдэг ... водой парткомой секретарь:**

Манай заводой хүдэлмэришэдэй митинг болоо. Тэрэ партиин Центральна Комитедэй хандаһан Хандалгые нэгэн дуугаар һайшааба. Тэрэ митинг дээрэ арба гаран хүн үгэ хэлэжэ, 1974 оной түсэбүүдые яажа амжалтатайгаар дүүргэхэ тухай һанамжа, дурадхалнуудые оруулһан байна. Олон хүдэлмэришэд дотоодын нөөсэ арга боломжонуудаа тоолложо үзөөд, дээшэлүүлэгдэһэн уялгануудые абана. Жэшээлхэдэ, ажалай ветеран Н. И. Автайкина митинг дээрэ үгэ хэлэхэдээ, өөрынгөө табан жэлэй даабари В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ой болотор гэхэ гү, али 1975 оной апрелиин ... болотор дүүргэхэб гэжэ мэдүүлээ. Заводой хүдэлмэришэд партиин ЦК-гай хандаһан Хандалгые шудалжа байхадаа «партиин этигэл найдабариие эршэтэй ... рюун, габшагай ажалаараа харюулхабди» гэжэ мэдүүлнэ.

Манай заводой коллектив 1974 онойнгоо социалис уялгануудые баталан абаад байна. Хүдэлмэришэн бүхэнэй өөр өөрын абаһан уялганууд мүнөө тодорхойлогдоо. Энэ талаар манай заводой партийна комитедэй түрүүшын туһалагшад — үзэл сурталай хүдэлмэрилэгшэд эдэбхитэйгээр оролсоод, партиин ЦК-гай Хандалга тушаа ойлгууламжын хүдэлмэри үргэнөөр дэлгэрүүлжэ шадаа гээд онсолон тэмдэглэхэ байнаб.

С. ОЧИРОВ.

ЭРДЭМТЭД ДЭМЖЭНЭ

Партида, совет арадта КПСС-эй ЦК-гай хандаһан Хандалга дэмжэһэн митинг Наукануудай академиин Сибириин о т д е л е н и и н Буряадай филиалда болобо. «Манай совет интеллигенци эрдэм техникэ болон соёлые бүри ехэ эршэтэйгээр, оролдосотой нэтэрүүгээр хүгжөөхэ, научна хүдэлмэриин ашаг үрые дээшэлүүлхэ, эрдэм, техникын туйлалтануудые арадай ажахыда үргэнөөр нэбтэрүүлхэ, совет хүнүүдэй ажабайдал баяжуулдаг оюун бодолой бүтээлнүүдые бии болгохо гээд этигэжэ байдагаа КПСС-эй Центральна Комитет элирхэйлэн мэдүүлнэ...» — гэһэн үгэнүүдые совет эрдэмтэд халуунаар дэмжэн абана гэжэ Буряадай филиалай парткомой секретарь түүхын эрдэмэй кандидат Н. Михайлов митинг нээхэдээ тэмдэглээ.

Естественнэ эрдэмэй институдай хүдэлмэрилэгшэ Х. Б. Будаев үгэ хэлэхэ зуураа, институдай эрдэмтэд республикын хүдөө ажахын һалбаринуудта эрдэм наукын туйлалтануудые нэбтэрүүлхэ талаар хамаг хүсэ шадалаа гаргаха гэжэ мэдүүлбэ. Тодорхойлон хэлэбэл, манай лабораториин ургаса дээшэлүүлхэ, газарай хүрьһэ һайжаруулха талаар шэнжэлгэ хэнэ, шэнэ онол аргануудые колхоз, совхозуудай тарялангуудта хэрэглэхэ дурадхал олоор оруулха зорилготой гэжэ хэлээ.

— Бидэнэр, түүхын, хэлэ бэшэгэй болон бусад эрдэмүүдые шэнжэлэгшэд совет хүнүүдэй ажабайдал баяжуулдаг оюун бодолой зохёол бүтээлнүүдые бии болгохо талаар ажалаа улам үргэдхэхэбди. Олониитэ зоной урда лекци уншаха, эрдэм наукын туйлалтануудтай арад зоноо танилсуулхабди, — гэжэ түүхын эрдэмэй доктор, профессор Н. Асалханов БИОН-ой эрдэмтэдэй зүгһөө мэдүүлбэ.

Буряадай филиалай эрдэмтэд партиин ЦК-гай хандаһан Хандалгые халуунаар дэмжээд, тэрэниие хэрэг дээрэнь бэелүүлхэ талаар тусхай тогтоол баталан абаба.

Ч. ГОМБОИН.

КПСС-эй XXIV съездын шиидхэбэринүүдые бодото дээрэнь бэелүүлхын түлөө мүрысөө дэлгэрүүлэн, БурАССР-эй загаһа баридаг колхозуудай ажалшад түсэбтэ юһэдэхи табан жэлэй гурбадахи, шиидхэхы жэлэй даабаринуудые болзорһоонь урид дүүргэһэн байна.

Загаһа бариха, гүрэндэ худалдаха жэлэйнгээ түсэбые эдэнэр 109 процентээр дүүргээ. Колхозуудай загаһашад даабариһаа гадуур 1700 центнер загаһа гүрэндэ худалдаһан байна. Олзобориһон бүхы продукциинь нэгэдэхи сортоор тушаагдаһан байха юм.

Түсэбтэ табан жэлэйнгээ даабариие болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө социалис мүрысөө дэлгэрүүлһэн колхозникуудай дунда ажалай эдэбхи улам үргэдэжэ, загаһа бариха түсэб жэл бүри үлүүлжэ, гурбан жэлэй даабариһаа гадуур 7 мянга шахуу центнер продукци гүрэндэ худалдаа.

Кабанскын аймагай «40 лет Октября», «Прибайкалец», «Байкал», Баргажанай аймагай «Путь Ленина», «Байкалец» колхозуудай загаһашад энэ талаар нилээд ехэ хубитаяа оруулһан байна.

Буряадай загаһа баридаг колхозууд үйлэдбэриингөө арга нөөсэнүүдые бүрин хүсэдөөр ашаглажа, партиин областной комитедэй, республикын правительствын ба РСФСР-эй Загаһанай ажахын министерствын али бүхы туһаламжа, дэмжэлгээр түсэбтэ табан жэлэй үнгэрһэн гурбан жэлэй турша соо ехэ амжалта илалтануудые туйлахаһаа гадна, мал ажалай продукци үйлэдбэрилхэ шэнэ һалбаринуудые бии болгоо.

1973 ондо эдэ колхозуудта 3200 гаран центнер мяхан үйлэдбэрилэгдэжэ, 3 мянган центнерынь гүрэндэ худалдагдаһан, эдэнэй дунда һая эмхидхэн бии болгогдоһон шубуунай фермэнүүд 2800 центнер нугаһанай мяха тушааһан байна.

Загаһа баридаг колхозуудай ан үсхэбэрилгын фермэнүүдэй ажалшад норкын, хойто зүгэй сагаан үнэгэнэй 7 мянга шахуу арһа гүрэндэ худалдаа.

Кабанскын аймагай «Прибайкалец» колхозой ажалшад түсэбтэ табан жэлэй даабариие болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө тэмсэлдэ илангаяа ехэ амжалтануудые туйлаа. Нёдондо жэл ажахын ажалшад загаһа бариха түсэбөө үлүүлжэ, гурбан жэлэй даабариһаа гадуур 1540 центнер загаһа гүрэндэ тушааһан байна.

Үнгэрһэн жэлдэ колхозой шубуушад илангаяа шалгарба. Ажахын фермэнүүд 71 мянгаһаа үлүү шубуу дэгжээжэ, 1454 центнер мяха гүрэндэ худалдаа. Шубуушад Аксинья Новолодская, Лидия Засухина, Анна Нелюбина, Анастасия Новолодская гэгшэд хаража байһан нугаһадаа гарза хоролтодо оруулангүй, шубуун бүхэниие 2,2 килограмм шэгнүүртэйгээр мяханай комбинадта тушааһан байха юм.

Туйлаһан амжалтаараа һанаагаа амарангүй, Буряадай загаһа баридаг колхозуудай ажалшад түсэбтэ табан жэлэйнгээ даабариие болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө габшагайгаар ажаллана.

Партида, совет арадта КПСС-эй Центральна Комитедэй хандаһан Хандалгые загаһа баридаг бүхы бригадануудай, фермэнүүдэй ажалшад ехэ дэбжэлтэтэйгээр зүбшэн хэлсэжэ байна. Түрэл партиингаа уряада загаһашад габшагай ажалаараа харюусахые хүсэнэ. 1974 ондо колхозуудай ажалшад загаһа бариха түсэбөө декабриин 20 болотор дүүргэжэ, даабариһаа гадуур 700 центнер загаһа бариха, 3600 центнерһээ бага бэшэ нугаһанай мяха, норкын ба хойто зүгэй сагаан үнэгэнэй 8 мянган арһа гүрэндэ тушаахые уялгалбад.

С. БАЛДУЕВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Кабанскын аймагай «Прибайкалец» колхозой загаһашадай бригадын бригадир С. Федоров.

Авторай фото.

ШЭНЭ ҺАЛБАРИНУУДАЙ АШААР

Москвагай Ажалай Улаан Тугай ордено хоёрдохи часай заводой коллектив 1974 оноие ажалай ехэ амжалтаар угтаһан байна. 22-дохи цехэй коммунист Галина Доронинагай хүтэлбэрилдэг бригада ехэ амжалтатай.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: мастер Галина Доронина (баруун гарһаа), цехэй бүтээһэн продукциин шанар шалгагша Лидия Салабаева.

ТАСС-ай фотохронико.

Советүүдэй хүдэлмэри

ҺУНГАГШАДАЙ ЗАХЯА ДҮҮРГЭЛГЭДЭ —ГОЛ АНХАРАЛ

Һунгагшадай захяа заабари дүүргэхэ асуудалда ажалшадай депутадуудай Октябрьска районно Соведэй гүйсэдком саг үргэлжэ һаналаа табижа байдаг. Үнгэрһэн 13-дахи зарлалай сесси дээрэ һунгагшадай олон захяа заабари харагдажа, тэдээниие дүүргэхэ талаар эмхидхэлэй ехэ ажал хэгдэһэн байна. Тэдэ захяа заабаринууд депутадуудай саг үргэлжын комиссинууд болон бүлэгүүдтэ, районно Соведэй гүйсэдкомой таһагуудта нэгэнтэ бэшэ зүбшэн хэлсэгдээ.

Үнгэрһэн үе соо Улаан-Үдэ хотын Октябрьска районно һунгагшадай захяа заабари дүүргэлтэ болгон олон тоото гэр байранууд, хүүгэдэй саад, яслинууд, һургуули, магазинууд бодхоогдоо. Жэшээнь, 1972 оной туршада Октябрьска районой 18-дахи кварталда 270 хүнэй һууритай столово, 280 багашуулай байха ясли-саад, 8 хүнэй һууритай парикмахерска, эдеэ хоолой магазин баригдажа тушаагдаа.

Районоо болбосон түхэлтэй болгохо талаар һунгагшадай захяа заабари дүүргэхын тула бага бэшэ ажал хэгдэнэ. 1972—1973 онуудай туршада, илангаяа хабартаа, район соо 30 мянган модод, 100 мянга шахуу элдэб һөөг бургааһан һуулгагдаһан байна. Квартал болон үйлсэнүүдые, предприятинууд болон эмхи зургаануудые һайнаар ногооруулхын, таримал модоор гоёон шэмэглэхын тула конкурс соносхогдоһон байгаа. Сэсэгүүдые тарилгын талаар городой выставкэдэ промышленна томо томо предприятинууд: мяха консервын комбинат, нооһо угаадаг фабрика, нарин сэмбын фабрика, мебель бүтээдэг, модо болбосоруулдаг комбинат, тэрэшэлэн һургуулинууд, дээдэ, дунда эрдэмэй тусхай һургуулинууд хабаадалсаа. Тэдээнэй олониинь дипломуудаар шагнагдаа.

100 мянга гаран дүрбэлжэн метрэй хэмжээтэй тротуар, үйлэдбэриин талмайнууд асфальтаар хушагдаа. Гадна асфальтаар хушагдаһан харгы заһабарилагдаа.

Геологическа үйлсэ бүхыдөө болбосон түхэлтэй болгогдожо, хамта дээрээ 100 мянга гаран түхэриг гаргашалагдаа. 18-дахи кварталай Лебедевэй нэрэмжэтэ үйлсын хоёрдохи ээлжээе заһабарилха зорилгоор 200 мянга шахуу түхэриг һомологдоһон байгаа. Горький посёлок руу 2-дохи маршрудай автобусой ябадаг харгы асфальтаар хушагдаа. Бабушкинай нэрэмжэтэ үйлсые, мүн бусадшье барилгануудые үргэдхэхэ талаар ехэ ажал хэгдэһэн байна.

Һунгагшадай захяа заабарие, энэ талаар Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй тогтоолые дүүргэхэ асуудалда ажалшадай депутадуудай районно Соведэй гүйсэдхэхэ комитет, депутадуудай саг үргэлжын комиссинууд ехэ анхарал хандуулжа байдаг. Жэшээнь, Силикатна посёлогой һунгагшадай захяа заабари дүүргэхэ тухай асуудал районно Соведэй гүйсэдхэхэ комитедэй заседани дээрэ 1972 оной февраль һарада зүбшэн хэлсэгдэһэн юм. Гадна Силикатна посёлогто 3-дахи филиалай столово шэнэдхэн заһабарилха, посёлогтоо 100 хүнэй һууритай һургуулиин шэнэ байшан бариха шиидхэбэри баталан абтаһан байгаа. Тэрэ шиидхэбэринь бэелүүлэгдэжэ, 1973 оной сентябрь һарада шэнэ байшан баригдажа тушаагдаа, тэрэшэлэн столовые шэнэдхэн заһабарилха тухай һунгагшадай захяа заабари мүн лэ дүүргэгдөө.

Һунгагшадай захяа заабаринуудые арадай гэгээрэлэй таһагайхид ямараар дүүргэнэб гэһэн асуудал ажалшадай депутадуудай районно гүйсэдхэхэ комитедэй заседани дээрэ харагдаһан байгаа. Һунгагшадай зүгһөө ороһон 12 захилай 5-ниинь дүүргэгдөө гэжэ тэрэ заседани дээрэ тэмдэглэгдөө һэн. Жэшээнь, районой 19-дэхи һургуулида телефон тодхогдоо, 280 үхибүүдэй һууритай саад-ясли баригдажа тушаагдаа, 29-дэхи һургуулиин хажууда үхибүүдэй таһалга бии болгогдоо. Һунгагшадай захяа заабаринуудые дүүргэхэ талаар эмхидхэлэй хүдэлмэри һайжаруулхыень, захянуудай саг соогоо дүүргэгдэхые хинан шалгахыень арадай гэгээрэлэй таһагые районно Соведэй гүйсэдком уялгалһан юм.

Хүн зониие культурно-ажаһуудалайнь, мүн медицинскэ талаар хангалтые һайжаруулха гэһэн һунгагшадай захяа заабариин хэр зэргээр дүүргэгдэжэ байһые ажалшадай депутадуудай районно Соведэй гүйсэдком саг үргэлжэ хинан шалгажа байдаг. Энэ зорилгоор үнгэрэгшэ жэлэй сентябрь һарада ажалшадай депутадуудай районно Соведэй сесси боложо, районой промышленна предприятинуудта, барилгын, транспортна эмхинүүдтэ ажалладаг хүдэлмэришэд, мүн юрын хүн зон медицинскэ туһаламжа ямараар абанаб, саашадаа туһаламжа үзүүлгые һайжаруулха тухай асуудал зүбшэн хэлсэгдэһэн байна. Хүн зоной ажаһуудалай болон культурын эрилтэ хангаха тухай асуудалнууд аймгүйсэдкомой заседаниинуудта, депутадуудай саг үргэлжын комиссинуудта нэгэнтэ бэшэ зүбшэн хэлсэгдээ.

Үнгэрэгшэ зун нютагай Соведүүдтэ шэнэ һунгалтанууд болоходо, хамта дээрээ 104 захяа ороһон байна. Жэлэй дүүрэтэр тэдэ захянуудай 27-ниинь дүүргэгдөө.

Байрын шэнэ гэрнүүдэй баригдажа байһан 20-дохи, 20-дохи «а» кварталнуудта хилээмэнэй магазин баригдажа тушаагдаа. 20-дохи кварталда «Горплодовощторгын» магазин бэлэн болгогдожо, тушаагдаха дүтэлөө.

Үйлсэ, талмайнуудые һайнаар гэрэлтүүлдэг болохо, энэ зорилгоор шэнэ лини татаха эрилтэ һунгагшадай зүгһөө табигдаһан байгаа. Энэ зорилгоор «Красная звездагай» нэрэмжэтэ үйлсэ, мүн ондоошье үйлсэнүүд һаяар гэрэлтүүлэгдэдэг болохонь.

Буряадай АССР-эй 50 жэлэй ойдо зорюулан Бабушкинай нэрэмжэтэ үйлсөөр тротуар хэгдээ. Тэрэшэлэн Фабрична, Геологическа үйлсэнүүд бүхыдөө болбосон түхэлтэй болгогдоо.

Соёл культурын, арадай гэгээрэлэй талаар саг үргэлжын комиссинууд һургуулинууд болон библиотекэнүүдэй хүдэлмэри шэнжэлжэ үзөөд, сентябриин 11-дэ болоһон гүйсэдкомой заседани хаража үзэһэн байнабди.

20-дохи кварталда 17-дохи һургуули баригдажа дүүргэгдээд, эдэ үдэрнүүдтэ тушаагдахань.

Автоматическа телефонно станциин байшан баригдажа, дүүргэгдээд, аппаратура болон приборнуудынь тодхогдожо байнхай.

Һунгагшадай захяа заабаринуудые дүүргэлгэдэ ажалшадай депутадуудай Октябрьска районно Соведэй гүйсэдхэхэ комитет, тэрээнэй саг үргэлжын комиссинууд гаашадаашье гол анхаралаа хандуулха юм.

Р. ФЕДОТОВ,
Ажалшадай депутадуудай Октябрьска районно Соведэй гүйсэдкомой секретарь.

ДҮРШЭЛТЭЙ БАГША

Цахир тосхоной «Пограничная» гудамжаар үдэр бүри хододоол яаралтайгаар гартаа портфель бариһан эхэнэрэй ябахыень харахат.

Энэмнай хэн бэ гэхэдэ, Цахир тосхоной дунда һургуулиин багша Зинаида Николаевна Бальчугова болоно. Энэ нүхэр 33-дахи жэлээ багшын ажалда хүдэлжэ ябана. Һүүлшын 21 жэлэй туршада Цахирай дунда һургуулиин эхин классуудта багшалдаг юм. Тэрэ өөрынгөө ажалда оролдосотой һайнаар хандадаг, дүй дүршэл ехэтэй бэрхэ багшанарай нэгэн юм. Ушарынь хадаа тэрэнэй заажа байһан классай һурагшад бултадаа һайнаар һурадаг. Энэнь нүхэр Бальчуговагай өөрынгөө классай һурагшадые эрхим һайнаар һургахын түлөө эсэшэ сусашагүйгөөр оролдодогой аша үрэ болоно. Тэрээнэй классай һурагшад хоёрдохи жэлээ үлэдэггүй, жэлһээ жэлдэ, класснаа класста ородог заншалтай. Дүй дүршэл ехэтэй багша зааһан предмедээ һурагшадтаа һайнаар ойлгуулхын түлөө ехэ оролдолго гаргадаг юм. Зинаида Николаевнагай хэшээлээ үнгэргэжэ байхадань, һурагшадынь ехэ һонирхолтойгоор шагнадаг, тэрэнь һурагшадтаа ехэ ойлгосотойгоор тайлбарилһан дээрэһээ болоно гээшэ ааб даа.

Зинаида Николаевнагай хэшээлээ һайнаар бэлдээд, тон һонирхолтойгоор үнгэргэдэг хадань, һурагшадынь ехэл эдэбхитэйгээр, бултадаа хүдэлдэг. Тэрээнэй класс ехэ журамтай классуудай нэгэндэ тоологдодог.

Багшын шэнэ программада орохо хэрэгтэ ехэ хүдэлмэри хэһэниинь мэдээжэ. Тэрэ 33 жэл соо хэды олон хүниие эрдэм номдо һургаа гээшэб! Тэрээнэй һургаһан шабинар мүнөө ороной дээдэ һургуулинуудые дүүргэжэ, олон янзын мэргэжэлтэй болоод, колхоз, совхозуудта, ондоошье эмхи зургаануудта — хаа хаанагүй хүдэлжэ байдаг. Зарим нэгэнь мүнөөшье баһал дээдэ һургуулинуудта һуража, Совет армиин алба хэжэ байнхай. Ямар нэгэн һайндэрэй болоходо, тэдэнэр багшаяа мартадаггүй, олон газарнуудһаа олон тоото амаршалганууд ерэжэл байдаг.

Тэрэ өөрөө иигэжэ хөөрэдэг: «Багшын ажал гээшэ хүнгэн ажал бэшэ. Харюусалгатайшье, хүндэтэйшье ажал даа. Багша хүндэ забда сүлөө байдаггүй. Хэшээлдээ бэлдэхэ, һурагшадай дэбтэр шалгаха, хэн нэгэнэй муугаар һураа гү, али журамаа хазагайруулаа һаань, һанаагаа табиха, туһалха хэрэгтэй болохо, тэрэнэй түрэлхидтэшье ошожо хөөрэлдэхэ хэрэг болодог».

Энэ багша гансал хэшээлээ үнгэргөөд ажалаа дүүргэжэрхидэг бэшэ, һурагшадайнгаа түрэлхидтэй ехэ барисаатайгаар хүдэлмэриеэ ябуулдаг. Түрэлхидэй суглаануудые үнгэргэжэ, класс соогоо байһан дутуу дундануудые саг дарыдань усадхажа байдаг.

Дүй дүршэл ехэтэй, үни удаан саг соо һайнаар хүдэлжэ байгаа багшада Буряадай АССР-эй габьяата багшын хүндэтэ нэрэ зэргэ олгогдоһон, Захааминай аймагай Соведэй депутадаар һунгаһан байна.

Б. ШОЕНОВ.
Захааминай аймаг.

АЖАЛША БЭРХЭ ЭХЭНҮҮДТЭ

Зэдын аймагай Борьёогой совхозой соёлой ордон соо хухюутэй байба. Энэ ажахын хүдэлмэришэд олоороо сугларжа, ажалша бэрхэ эхэнэрнүүдэй — эхэнүүдэй габьяа, ажал хэрэгые хүндэлэн ёһолбо. Нэрье альга ташалган доро Татьяна Ванчиковна Рабдаева, Ефросинья Тогочеевна Гомбожапова, Александра Федоровна Свистунова, Галина Базарова, Мария Цыренова гэгшэд хүндэлэлэй президиумдэ гаража һууба.

Эдэ эхэнэрнүүдэй нүхэдые — бэрхэ хонишодые гансашье Зэдын аймагта бэшэ, бүхы республика дотор һайн мэдэнэ. Жэшээлхэдэ, Социалис Ажалай Герой Г. Л. Рабдаевай һураг суу холуур таранхай. Энэ нүхэрнай партиин обкомой гэшүүн, ажалшадай депутадуудай аймагай Соведэй депутат. Гасарун Лубсанович Рабдаев олон жэлэй туршада 100 эхэ хонин бүриһөө 100 гаран хурьга абажа, ехэ нооһо хайшалжа, ажалай баатаршалга харуулһан байна. Тииһэдэ баһал суудаа гараһан Д. Я. Свистунов тухай манай уншагшад республиканска газетэнүүдэй хуудаһануудые дээрэ материалнуудые уншаһан байха. Энэ нүхэр 1972—1973 онуудай үбэлжэлгын үедэ 100 хонин бүриһөө 150 хурьга абажа, бүтэн бүри ноор хүхэ ногоон дээрэ гарбяа һэмнай. Энэ габьяагайнгаа түлөө нүхэр Свистунов Октябриин революциин орденоор шагнагдаа.

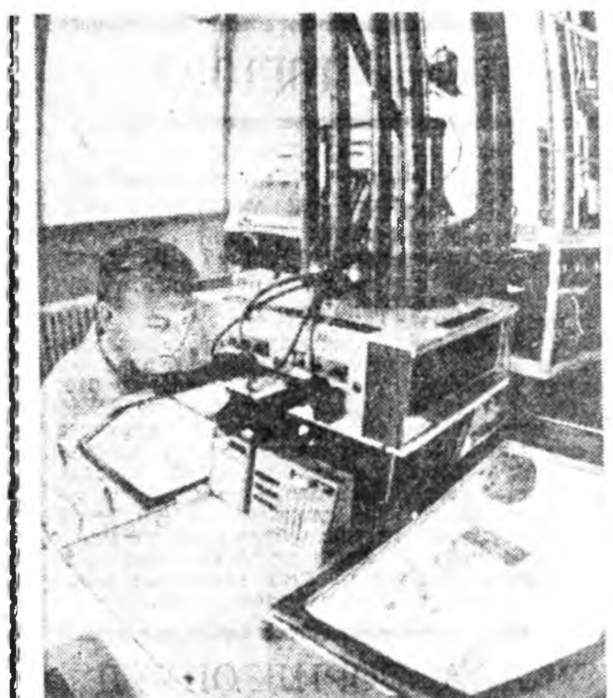
Ажалай Улаан Түгэй орденой кавалер Б. Н. Гомбожапов, «Хүндэлэлэй тэмдэг» орденой кавалер, ВЛКСМ-эй ЦК-гай Хүндэлэлэй грамотада хүртэһэн В. Базаров, «Ажалай шэн габьяагай түлөө» медаляар шагнагдаһан Б. Цыренов гэгшэдэй ажал хүдэлмэри, үүсхэл оролдолго тухай хүнүүд һайн мэдэнэ. Теэд эдэ хүнүүдтэй суг хамта ажал хэлсэжэ, тэдээнһээшье дутуугүйгөөр оролдожо ябадаг хүнүүд бии ха юм. Эдэнэрнай хэд бэ гэхэдэ, тэдэнэй нүхэдынь — һамгадынь болоно. Жэшээлхэдэ, Рабдаевтан 11 үхибүүтэй. Татьяна Ванчиковна Эхэ-Геройн нэрэ зэргэдэ хүртэнхэй. Тэдэнэй ехэ үхибүүдынь мүнөө ажал хэнэ, гэр бүлынгөө нэрэ хүндые заахашье унагаанагүй. Багашуулынь һургуулидаа һайнаар һурана. Гомбожаповтан, Базаровтан, Цыреновтэн баһал 5—6 үхибүүтэй.

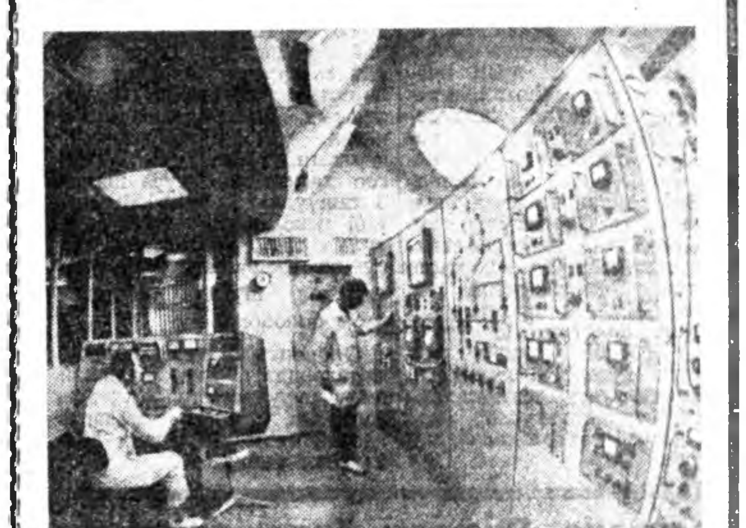
Олон үхибүүдые хүмүүжүүлжэ сүлөөгүй байдагшье һаа, эдэ эхэнэрнүүд хамтын ажал хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадалсана.

Энэ үдэшэ совхозой хүдэлмэришэдэй суглаан дээрэ партиин райкомой пропаганда болон агитациин таһагые даагша В. Е. Гармаев болон бусад ажалша бэрхэ эдэ эхэнэрнүүд — эхэнүүд тухай үнэн зүрхэ сэдьхэлэй дулаахан үгэнүүдые хэлээ. Һүүлдэнь дээрэ дурдагдаһан эхэнэрнүүдтэ совхозой дирекциин, рабочкомой зүгһөө дурасхаалта бэлэгүүд барюулагдаа. Эдэ баатар эхэнэрнүүдэй хүндэлэлдэ Зүүн-Сибириин соёлой институдай студентнэрэй агитбригада концерт харуулһан байна.

«Энэ үдэрые бидэнэр хэзээдэшье мартахагүйбди. Эндэ манай үхибүүд байлсаа. Иигэжэ таанадай бидэнэрые хүндэлһэн ушар хадаа хонишоной ажалые, түрэлхидэй оролдолгые ехэ хүндэлһэн хэрэг болоно» — гэжэ Татьяна Ванчиковна Рабдаева баяртайгаар мэдүүлээ һэн.

А. РУМЯНЦЕВ.

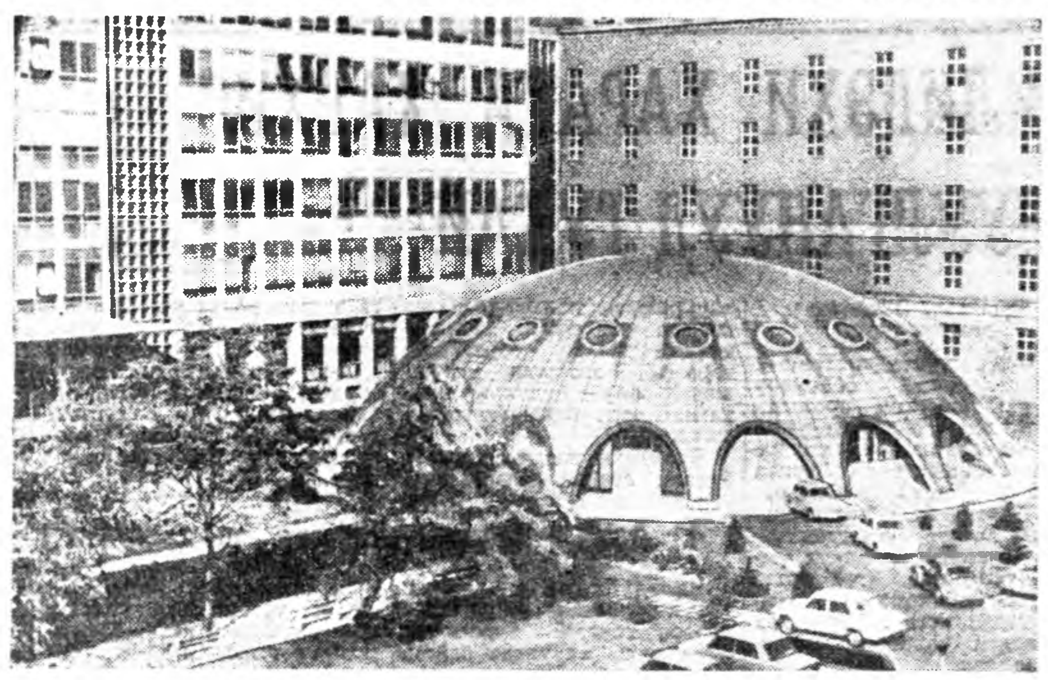

ҺУРАЛСАЛАЙ БА НАУЧНА ШЭГЛЭЛТЭЙ АТОМНА РЕАКТОР

ВЕНГРИ. Будапешт хотын политехническэ институдта 1971 ондо ашаглалгада үгтэһэн атомна реактор бии юм. Студентнэр ядерна физикын талаар эрдэм шудалдаг, научна шэнжэлгэнүүдые хэдэг байна. Студентнэрэй һуралсалай энэ реактор байгаалиие промышленностиин хаядаһануудһаа сэбэрлэхэ асуудал шэнжэлдэг.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: 1. Реактор соо байһан радиоактивна зүйлнүүд тусхай соргонуудаар холбогдоһон түхеэрэлгээр хүдэлгэгдэдэг байна. 2. Реакторые хүтэлбэрилхэ пульт. 3 Реакторай байшан. Энэ шэл, бетоноор баригдаһан һонирхолтой гэр юм.

ТАСС-ай фотохронико.

МАЛШАДЫЕ ЭД БАРААГААР УЛАМ ҺАЙНААР ХАНГАХА

Республикын эд хэрэглэгшэдэй кооперациин хүдэлмэрилэгшэд хүдөөгэй малшад болон механизаторнуудые хэрэгтэй эд бараагаар шадаал һаа, һайнаар хангаха асуудалда саг үргэлжэ һаналаа табижа байдаг. Кооператорнууд 1973 оной туршада өөһэдынгөө зорилго шиидхэхэ талаар зарим тэды амжалта туйлаһан байна. Розничэ эд бараа, ниитын эдеэ хоол наймаалха түсэбүүдээ үлүүлэн дүүргээ, олон тоото магазин, столово, худалдаа-наймаанай бусадшье предприятинууд баригдаа, зариманиинь һэльбэн шэнэдхэгдээ.

Малай холын отара, фермэнүүдтэ ажаһуудаг малшадые үбэлэй үедэ эд бараагаар байра дээрэнь һайнаар хангаха тухай асуудал 1973 оной октябриин 18-да Буркоопсоюзай правлениин заседани дээрэ хаража үзэгдөөд, нүүдэл наймаа һайжаруулха зорилгоор тусхай тогтоол баталан абтаһан байгаа. Үбэлэй үедэ малшадые ямар эд бараагаар таһалгаряагүй хангахаб гэһэн тусхай заабари зохёогдоо. Гадна, наймаалагшагүй лагерьуудые нээхэ тухай шиидхэбэри правлениин заседани дээрэ баталан абтаһан юм. Правлениин заседани дээрэ баталан абтаһан тогтоол эд хэрэглэгшэдэй кооперациин бүхы хүдэлмэрилэгшэдтэ, тэрэ тоодо нүүдэл худалдаа-наймаанай хүдэлмэрилэгшэдтэ хүргэгдөө. Дурсагдаһан тогтоолоной өөһоор аймагуудай эд хэрэглэгшэдэй союз болон бүлгэмүүд тусхай хэмжээ-ябуулгануудые зохёонхой.

Малай холын гүүртэ, фермэнүүдтэ хүдэлэгшэдые эд бараагаар саг соонь хангажа байха асуудалда ажалшадай депутадуудай Соведүүдэй гүйсэдкомууд ехэ туһа хүргэнэ. Тэдэ Соведүүд кооператорнуудай хараалһан хэмжээ-ябуулгануудые зүбшэн хэлсээд, бодото дээрэнь бэелүүлхэ асуудалда али болохоор туһална.

Эд хэрэглэгшэдэй кооперациин хүдэлмэрилэгшэд нүүдэл худалдаа-наймаа эмхидхэлгэдэ ехэ анхарал хандуулдаг байна. Яахадааб гэхэдэ, кооператорнууд малшадые үбэлэй туршада шухала хэрэгтэй эд бараагаар хүсэд хангаха зорилгоор нилээд ехэ нөөсэ хэжэ абаһан байгаа. Үбэлэй хүйтэнэй бууханаа урид республикын аймагуудта 18 мянган паар валенка, 6 мянган паар бээлэй, хүбэнтэй 25 мянга гаран хүүртиг, ажалда үмдэхэ 27 мянган үмдэн, 11 мянган тонно аргамжа, лаампын 4 мянга гаран шэл, 12 тонно һэеы, 30 мянган түхэригэй амһарта, мүн бусадшье эд бараан аймагуудта абаашагданхай байгаа. Хүн зоной дунда ехээр хэрэглэгдэдэг шухала эд бараа, мүн лэ автолавкаар дамжуулагдан абаашагдадаг байна.

Эд бараа наймаалдаг магазинуудай үбэлэй үедэ ажаллаха сагынь, автолавкануудай ябаха үдэрынь сельскэ Соведүүдэй гүйсэдкомуудай, колхозууд болон совхозуудай хүтэлбэрилэгшэдэй хоорондо зүбшэн хэлсэгдэжэ, тодорхойлогдоо. Наймаанай шэнэ график зохёогдоходоо малшадта таатай зохид арга боломжо хангаха эрхэ байдал хараада абтаа. Малшадые хилээмээр саг соонь хангаха хэмжээнүүд абтана. Хилээмээр хангаха аргагүй газарта гурил абаашагдана. Шэнэ жэлэй урда тээ зарим гүүртэ, отаранuудта элдэб зүйлэй эдеэ хоол, мүн бусадшье эд бараан абаашагдаа.

Автолавкануудай ажал саг үргэлжэ хинан шалгажа байхын тула аймпотребсоюз, райпо бүхэндэ харюусалгатай хүдэлмэрилэгшэдтэ даабари үгтэнхэй. Тэдэнэр үе үе болоод лэ автолавкануудтай сугтаа гүүртэ, фермэнүүдээр ябалсажа, малшадта ямар эд бараанай хэрэгтэй байһые мэдэжэ абаад, эрилтыень саг соонь хангаха талаар зохихо хэмжээнүүдые абадаг байна. Энээнэй ашаар жолоошод-наймаалагшад аймпотребсоюзуудай, райпогой баазануудта өөһэдынгөө дураар эд бараа шэлэн абаха аргатай болонхой.

Мүнөө үедэ республикын аймагуудта хамта дээрээ 110 автолавка хүдэлдэг. Эдэнэр 1973 оной ноябрь, декабрь һарануудта нэгэ миллионһоо дээшэ түхэригэй элдэб зүйлэй эд бараа малшадта наймаалаа.

Отара, фермэнүүдтэ ажалладаг малшадые үбэлэй үедэ шухала хэрэгтэй эд бараагаар саг соонь, һайнаар хангаха зорилгоор эд хэрэглэгшэдэй обществонуудай, розничэ эд бараа наймаалдаг нэгэдэлнүүдэй, нүүдэл наймаалагшадай дунда конкурс соносхогдобо гэжэ Буркоопсоюзай правлени, гүрэнэй худалдаа, наймаанай, эд хэрэглэгшэдэй кооперациин хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай обком 1973 оной декабриин эхеэр хамтын тогтоол баталан абаһан байгаа. Наймаанай түрүүшүүлдэ шангууд тогтоогдоо. Конкурсын дүнгүүд 1974 оной апрель һарада гаргагдаха.

Эд хэрэглэгшэдэй кооперациин хүдэлмэрилэгшэд малай үбэлжэлгые һайнаар үнгэргэлгэдэ туһалха зорилгоор нүүдэл наймаагаа улам һайжаруулхын тула бүхы хэмжээ абажа байна.

А. КОНОПЕЛЬКО,
Буркоопсоюзай правлениин худалдаа наймаае эрхилхэ таһагай начальник.

ЧИЛИДЭХИ ХАРАТА ХАРХИС ЯБУУЛГАНУУД ТУХАЙ

(Хараһан, үзэһэн хүнэй хөөрөөнһөө)

Хархис хашалта харшалалта, хардалга хюдалганууд Чилидэ дүрбэ һарын турша соо үргэлжэлһөөр байна. Сэрэгэй хунтын харата муухай хэрэгүүдые нюдөөрөө хараһан хүнэй — Чилидэ нютагжаһан латиноамериканец Карлос Варелын хэдэн статьянуудые Хэблэлэй Һониной агентство уншагшадайнгаа анхаралда табина. Урбалтын һүүлээр харгалзалга доро байдаг зугадан тэрьедэгшэдэй лагерьта хоргодоһон байгаа. Һаяхан Чилиин тамаһаа тэрэ мултаран гараһан байха юм. Хараһан, үзэһэн бүхы юумэн тухайдаа Карлос ВАРЕЛА тэдээн дотороо хөөрэнэ.

1. Юудэн үмдэһэн алууршад

«НИМЭ ХҮНҮҮД һараб шын нүгөө тээхи хара сахарингай хажууда ерэхэ ёһотой..» — гээд, 150—200 хүнэй нэрэ обогуудые дурдаба. Энэ үйлэ хэрэгэй болодог газар: Сантьягадахи национальна стадион. Радиогоор сэрэгэй маршнууд дамжуулагдахаяа болёод, тиимэ хандалганууд диктор дахин, дахин уншана. Иимэ юумэн үдэр бүри болодог. Хүнүүдэй нэрэнүүдые нэрлэн дурдахадань, хаалтада байһан олон мянгаад хүн һэр-мэр гэлдэдэг.

«Пленэдэ ороһон сэрэгшэд» (баригдажа хаагдаһан хүнүүдые түрмынхид иигэжэ нэрлэдэг) урилдаанай харгы дээгүүр субан, хэһээлгын газар тээшэ ошоно.

Фашистнуудан үдэр бүри үйлэдэдэг хорото муухай хэрэг һүрөөтэйл һэн даа. Үглөөгүүр элүүр бүтэн гаража ошоһон хүнүүд шуһа-нюлга, бүлүү-һахуу болотороо сохюулчанхай ерэхэ. Заримыень одеяла дээрэ тээгээд асарха, нүгөөдүүлынь бэе бэедээ нэнгэлсэн ерэхэ.

Нэгэтэ Чилиин Коммунис партиин Генеральна секретарь Луис Корваланай хүбүүн — Луис Корваланиие мүрдэлгэдэ дуудаба. Залуу хүбүүн бусад хүнүүдтэй хамта велодром тээшэ ошоо бэлэй. Тэндэһээ хоёр нүхэдынь тэрэниие тэлэжэ асараа һэн. Тэрэ хэдэн часай турша соо футболой талмайн зүлгэ дээрэ хэбтэбэ. Мүнөөдэр тамалһан хүнөө үглөөдэрынь дуудадаггүй: ушар юуб гэхэдэ, хаалтада байгшадай олонхинь хоёр үдэр удаа дараалан хэһээлтэ тэсэдэггүй байгаа. Тиигэбэшье Луис Корваланиие хойто үдэрынь дуудаба. Хоёрдохи үдэшэнь үргэбшэ болгон хэрэглэдэг одеяла дээрэ хэбтүүлээд тэрэниие асараа бэлэй.

Тиин бусад хүнүүдэй хараһаар байтар, тэрэ зүлгэ ногоон дээрэ хэдэн часай турша соо хэбтэбэ. Мүлхихэшье тэнхээ тамиргүй болотороо сохюулһан байгаа. Энэ хүбүүн ямар гэм хээ юм? Эсэгэнь, тэрэ өөрөө арад зондоо үнэн сэхээр алба хэнэ.

Велодромдо мүрдэлгэ хэгшэд хаа-яа юудэн үмдэдэг байһан. Юундэ тиигэдэг байгааб гэхэдэ, нюураа далдалхаһаа гадна, хүнүүдые айлгаха һүрдөөхые оролдодог байгаа бшуу.

Полковник Эспиносын команда доро түрмын сагдаанар түрмэдэ һуугшадай урдуур юудэнтэй хүнтэй хамта ябаба. Юудэнтэй хүнэй зааһан лэ хүнүүдые хэһээлтын газарта абаашагша һэн. Эдэнэй нэгэнииньшье һөөргөө бусажа ерээгүй. Эдэнэй хуби заяан саашадаа ямараар үнгэрөөб? Энээн тухайда алууршад лэ мэдэхэ.

Эдэ ба бусад бүхы гэмтэ ябуулганууд Чилидэ мэдээжэ болонхой. Национальна стадион дээрэхи концлагерьта кардинал Рауль Сильва Энрикесэй хүрэхэ үедэнь, эдээн тухай хөөрэһэн байгаа. Нютагаа урилагшадай хэрэгүүдые эрхилдэг ООН-ой комиссиин түлөөлэгшэд энээн тухай мэдэхэ. Гэмтэ ябуулганууд айнь түлөө фашистнуудые Чилиин арадай сүүдлэхэ үедэнь, хархис хэһээлгэһээ хохидогшод гэмнэлгын гол гэршэнэр болохо байха.

2. Мапочо мүрэн алуулагшадые шэнгээнэгүй

УРБАЛТЫН хэгдэмсээр дары Сантьягадахи национальна стадион тамалалгын ба үхэлэй лагерь болгогдоһон байгаа. 12 мянган хүниие багтааһан энэ уйгаргүй ехэ концлагерие автомадуудтай хүнүүд хинан харууһалдаг болобо. Иишэ оролго — бэрхэтэй хэрэг. Тиигэбэшье американ консул һаадгүйгөөр иишэ ородог байгаа. Лагериин начальник полковник Эспиносотой хамта тэрэ тамалагдан хаагдажа байгшадта ерэбэ. Хоёр американецай һураггүйгөөр үгы болоһон тухай мэдэхэ хүн бии гү гэжэ консул рупораар асууба. Полковник Эспиноса билдагуушалан һаймаржа, тэрэ асуудалыень дабтана. Теэд стадион дээрэ абяа шэмээгүй. Хэлэһэн, харюусаһан хүнэй бэедэ хоро хүргэгдэхэгүй гэжэ байжа полковник этигүүлхые оролдоно. Зүгөөр хүнүүд урдынхи мэтээр дуугай байбад.

Лагерьта тамалагдан зобоогдогшодой нэгэнииньшье хоёр американецай хуби заяан тухай үнэхөөрөө мэдэнэгүй ха гү? Али сэрэгэй хунтада аюултай гэршэнэр боложо, алуулхаһаа айгаа ха гү?

Эдэ хоёр американец ниислэлэй, Мапочо мүрэн шадархи «Шератон» гэжэ отельдэ байдаг байгаа. Бидэнэртэ аюул тохёолдохогүй гэжэ тоолон, урбалтын хойто үдэр үйлсэдэ гараад, сэрэгэй патрульда баригдашоо. Олон табан юумэн тухай бодомжолжо байнгүй, солдадууд тэдэниие нэгжэжэ, мүнгыень, үнэтэ зөөриинь буляажа абаад, тэдэ хоёрые пулемедоор буудажа алаһан байна. Тэрэ дары тэдэниие үһа руу хаяжархёо. Эдэнэй бэеын хаана байһые фашистнуудай һайн мэдээшье һаань, тэдэнэй нэрэнүүд «һураггүй үгы болоогшодой» список соо мүнөө дурдагдана...

Нэгэтэ Сантьягын түбтэ, Италиин талмай дээрэ, Чилиин олон зонтой хамта нэгэ бразилец баригдаһан байгаа. Эдэнэй бүхы юумыень буляан абаһанай һүүлээр олонхииень табиһан болобошье, тэрэ бразилецые, дүрбэн чилиецые эгсэ эрье дээрэ зогсоогоод, буудажархёо һэн ха. Тинхэдэнь табуулаа үһа руу унаба. Гэбэшье эдэнэй нэгэниинь дала мүрөө шархатаһан байжа, нүгөө эрьедэнь арай шамай гараад зугадаа.

Президент Сальвадор Альендиие, Чилиин хэдэ мянган демокрадуудые алаһан фашис сэрэгэй хунта арад зониие хайра гамгүйгөөр хашажа харшална, хардана, хюдана.

Хунта бүхы зэбсэгтэ хүсэнүүдые мэдэлдээ байлгаха гэжэ оролдон, эдэниие гэмтэ ябуулганuудта хабаадуулна. Үнэн сэхэ хүнүүдые мэхэлхэ гэжэ буруугаар бодомжолоод, хунтын удамаршад алдуу гаргана. Сэрэгэй зарим хүтэлбэрилэгшэдэй ябуулганууд тэрэниие элирхэйлэн гэршэлнэ. Жэшээлхэдэ, тамалалгын газар болгогдоһон национальна стадион дээрэ нэгэ унтер-офицер иигэжэ хэлээ һэн: «Эдэ бүгэдые би буруушаанаб. Ородууд, кубинецууд Вальпараисо, Винья-дель-Мар хотонуудые булимтаран эзэмдээ гэжэ мэхэлэн, намайе ороной урда захаһаа иишэ асараа. Оронойнгоо хүн зониие хэһээхээ бэшэ, харин Эхэ оронойнгоо түлөө дайлалдахаяа ерээб»...

3. Хунтын удамаршад

САӒШАДАА Чилидэ социальна тааруу байдал тогтоогдохо гэжэ Чилиин сэрэгэй фашис хунтын удамарша Аугусто Пиночет һаяхан Испаниин «АБС» газетэдэ тунхаглуулһан статья соогоо бэшээ һэн. Һүүлээрнь дотоодын хэрэгүүдэй министр генерал Оскар Бонилья, экономикын министр Фернандо Ленис ниислэл үгытэйшүүлэй һууриҗаһан «Эрмида», «Гранха» районуудта үгэ хэлэхэдээ, иигэжэ мэдүүлбэд: «...хэрбээ юумэнэй үнэ сэнгэй хүндэ байгаа һаань, тэрэнэй буутар юушье худалдажа абангүй хүлеэбэл, дээрэ байха» Тодорхойлон хэлэбэл, хэрбээ «юумэнэй үнэ сэнгые таарамжагүй» гэжэ тоолоо һаа, эдеэ хоолой зүйлнүүдые багаар худалдажа абаха, үлэн хооһоор байхыень Пиночедэй туһамаршад Чилиин ажалшадые уряална.

(Түгэсхэлынь 4-дэхи хуудаһанда).

СПАРТАКИАДЫН ГУРБАДАХИ ҮДЭР

Республикын спортсменүүдэй дунда түрүү һуури эзэлхын түлөө үнгэргэгдэжэ байгаа үбэлэй табадахи спартакиадын эхилһээр хэдэн хоног үнгэрбэ. Санын зүргэ дээрэ болоһон урилдаан олоной анхарал татана. Мүрысөөнэй хоёрдохи үдэр 96 эхэнэр 5 километрэй зайда урилдахаяа гараһан байба. Эдэнэрэй дундаһаа түрүүшын үдэртэл адли Зүүн Сибириин технологическа институдай багша Надежда Вершинина эрхимлэжэ гараа. Тэрэ хоёрдохи һуури эзэлһэн Галина Кащееваһаа нэгэ минутаар урид фиништэ хүрэжэ ерээ ха юм. Аха наһанай басагад соохоо «Буревестник» бүлгэмэй түлөөлэгшэ Татьяна Вострикова эрхимлэжэ, спартакиадын шанда хоёрдохёо хүртэбэ. Эдир басагадай дунда үнгэргэгдэһэн урилдаанда «Спартак» бүлгэмэй түлөөлэгшэ Таня Темникова зайгаа 18 минута 15 секунда соо гаталжа эрхимлэбэ.

Урилдаанай хоёрдохи үдэр эрэшүүл 15 километрэй зайда мүрысэһэн байгаа. Эндэ ЛВРЗ-гэй спортын клубай түлөөлэгшэ Василий Смирновто хүрэхэ спортсмен байбагүй.

Михаил Капустин. Энэ спортсмен Сэлэнгын целлюлозо-картонно комбинадай хүдэлмэришэн юм. Залуу энэ спортсмен аха наһанай хүбүүдэй дунда 15 километрэй зайе 54 минута соо гаталжа, командадаа шухала очко абхуулба. Тренер Константин Белоусовай хүмүүжүүлһэн спортсменүүд спартакиадын мүрысөөндэ һайн амжалта харуулна. Эдэнэр хоёр үдэрэй туршада үнгэргэгдэһэн урилдаанда түрүүшын зургаан һуури эзэлээд ябана. Тэрэнэй хүмүүжүүлһэн Саша Гаськов эдиршүүлэй дунда габан километрэй зайда урилдахадаа, түрүү һуури эзэлжэ, «Труд» бүлгэмэйнгөө командада өөрынгөө нэмэри оруулжа шадаһан байна.

Удаадахи урилдаан эстафетэ дамжуулгаар үнгэргэгдэбэ. Эндэ республикын «Урожай» бүлгэмэй спортсменүүд Владимир Душенко, Бато Цыдыпов, Александр Макаров, Александр Калуженин гэгшэд 4х10 гэһэн километртэ урилдахадаа, зай бүхэнөө хурдан солбоноор гаталжа, спартакиадын дурасхаалай бэлэг, кубогта хүртэбэ. Эхэнэр санашад соохоо «Буревестник» бүлгэмэй түлөөлэгшэд хоёрдохи һуури эзэлһэн «Спартак» бүлгэмэй санашадые дүрбэн минутаар ахижа, мүн лэ түрүү һуури эзэлһэн байба. «Буревестник» бүлгэмэй нэрэ солые республикын эрхим санашад Людмила Малофеева, Светлана Кушеева, Галина Кащеева, Надежда Вершинина гэгшэд хамгаалһан байгаа. Аха наһанай эдиршүүлэй дунда эстафетэ дамжуулгын холимол урилдаан үнгэргэгдэһэн байгаа. Эндэ хүбүүдэй дундаһаа «Труд», басагад соохоо «Локомотив» бүлгэмүүдэй команданууд түрүү һуури эзэлбэ.

Худөөгэй спортсменүүд энээгээр спартакиадын программа дүүргэбэ. Команданууд хоорондын дүн гаргахадаа Загарайн аймагай спортсменүүд нэгэдэхи, Улаан-Үдын, Мухар-Шэбэрэй аймагуудай команданууд хоёрдохи, гурбадахи һууринуудые эзэлһэн байна.

Үшөө нэгэ шанга тулалдаатай, зүрхэтэйшүүлэй урилдаан үлэбэ. Энэнь мүнөөдэр эхилхэ 50 километрэй зайда үнгэргэгдэхэ урилдаан болоно.

В. БАДМАЕВ.

ХҮНГЭН МАШИНА ХУДАЛДАН АБАНА

Захааминай аймагай ажалшад хүнгэн автомашина олоор худалдан абана. Үнгэрһэн жэлэй һүүлэй һаранuудта Цахир тосхондо ажаһуудаг, ой модоной ажахыда ажалладаг Александр Батуев «Москвич-412» түхэлэй маркын хүнгэн автомашина худалдажа абаба.

Санагын совхозой суута малшан Гармажап Логинов мүн лэ имэ машинатай болоо. Харацайн совхозой һүнэй фермые даагша Дашажап Дансарунов «Запорожец» автомашина худалдажа абаа. Ехэ Цахир тосхондо ажаһуудаг, урданай «Победа» колхозой түрүүлэгшэ, мүн Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутат байһан Гомбо Гармаевич Цыдыпов шэнэ түхэлэй «Волга» («ГАЗ-24») худалдажа абаһан байна.

Ш. БАКШЕЕВ.
аймагай газетын хүдэлмэрилэгшэ.

КУБЫН РЕСПУБЛИКА. **Гавана хотын гудамжануудай нэгэндэ.** **АПН-эй фото.**

ГАВАНА

КУБА НҮХЭР Л. И. БРЕЖНЕВЫЕ УГТАХААР БЭЛДЭНЭ

ТАСС

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежневэй хани ёһоной албанай хэрэгээр Кубада ерэхэ үедэнь манай арадуудай, партинуудай хоорондохи аха дүүгэй хани барисаан, харилсаа холбоон бүри тодоор харагдаха байха. Марксистско-ленинскэ һургаалай ёһоор урагшаа дабшажа ябаһан манай арадуудай харилсаа холбоон бата гэжэ Кубын Компартиин ЦК-гай Секретариадай гэшүүн Рауль Гарсия Пелаес мэдүүлбэ.

Нүхэр Л. И. Брежневэй хани хөөрэлдөөнүүдые хэхэеэ манай орондо ерэхэеэ байһан ушар Кубын бүхы арадта, манай парти, правительствада ехэ баяр баясхалан үүсхэнэ гэжэ тэрэ ТАСС-ай корреспонденттэй хөөрэлдэхэдөө хэлээ. Нүхэр Л. И. Брежневые үнэн зүрхэнһөө халуунаар амаршалхадаа, манай арад бүхы совет хүнүүдые, Советскэ Союзай Коммунис партие амаршалха, Октябриин революци хэжэ, хүдэлмэришэн ба таряашанай түрүүшын гүрэн байгууланһан, мүнөө социалис оронуудай манлайда ябаһан хүнүүдтэ баяр баясхалан хүргэхэ байна.

Албанай хэрэгээр ерэхэеэ байһаниинь Кубын, Советскэ Союзай арадуудай, Коммунис партинуудай аша туһада харюусахаһаа гадна, уласхоорондын оршон байдалда, илангаяа Латинн Америкын гүрэнүүдэй байдалда ехэ нүлөө үзүүлхэ. Кубадахи революциин амжалта туйлалтануудые Латинн Америкын арадууд ехэ этигэл найдабаритайгаар адаглан хаража байдаг.

Кубын-совет харилсаа холбоон, үнэн зүрхэнэй, ашаүрэ ехэтэй туһаламжа манай экономикые, ороноо хамгаалха хүсэ шадалые хүгжөөн бэхижүүлгэдэ шухала удха шанартай байна гээд Рауль Гарсия Пелаес тэмдэглээ. Энэ харилсаа холбоон, энэ туһаламжа марксистско-ленинскэ һургаалай, манай арадуудай аха дүүгэй хани барисаанай үнэн зүб, хүсэ ехэтэй байһыень Америкын ба бүхы дэлхэйн арадуудта элирхэйлэн харуулна.

Энэнь бүхы арадуудта, илангаяа хүгжэжэ байгаа ороной арадуудта һайн жэшээ болоно.

ТОБШОХОНООР...

★ Буряадай АССР-эй үбэлэй табадахи спартакиадада хабаадалсахаар республикын нютаг бүхэнһөө ерэһэн спортсменүүд Буряадай АССР-эй 25 жэлэй ойн нэрэмжэтэ стадион дээрэ конькигаар урилдаһан байна. Команданууд хоорондын дүн гаргахада, Түнхэнэй аймагай спортсменүүд түрүү һуури эзэлээ.

★ Шайбатай хоккей наадалгаар үнгэргэгдэһэн наадаанда «Локомотив» бүлгэмэй команда спартакиадын чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртэбэ. Тус командада ЛВРЗ-гэй спортын клубай спортсменүүд оруулагдаһан байгаа.

★ Бүмбэгэтэй хоккей наадалгаар эхилһэн мүрысөөндэ эрхимлэгшэд үшөө тодороодүй байһаар. Мүнөөдөө Хориин, Кабанскын аймагуудай команданууд наадан бүхэнөө эмхи гуримтайгаар, һайнааршье үнгэргэжэ ябана. Мүрысөөнэй судьянарай тэмдэглэһэнэй ёһоор, энэл хоёр командын гэшүүд түгэсхэлэй наадаанда түрүү һуури эзэлхын түлөө хоорондоо наадахань ха.

Манай корр.

ЧИЛИДЭХИ ХАРАТА ХАРХИС ЯБУУЛГАНУУД ТУХАЙ

(Хараһан, үзэһэн хүнэй хөөрөөнһөө)

(Түгэсхэл. Эхининь 3-дахи нюурта)

«Зарим хүнүүдэй үмсын мэдэлдэ байжа боломоор предприятинуудай, промышленностиин һалбаринуудай гүрэнэй мүнгэ зөөри» үрюулхэгүй һанаатай байһанаа хунта нюунагүй. «Сальвадор Альендиин правительстваар арадта бусаагдан үгтэһэн гүрэнэй банкнууд үмсын сектортэ» (гол түлэб американ капиталда) дамжуулагдан үгтэхэ юм гээд ниислэлэй радиогоор соносхогдоо һэн.

«Демократи», «социальна тааруу байдал» тухай худал үгэнүүдээр хуурадаг фашис удамаршадай мэхэдэ ороһон Чилиин зэбсэгтэ хүсэнүүд үргэн олон ажалшадта харша харата муухай хардалга, хюдалгануудые хэнэ. Тиихэтээ хамта чилиинхидэй дунда үндэһэ яһанай хёмороо гаргаха, гадаадын хүнүүд тушаа зэбүүрхэлэй мэдэрэл үүдхэхэ гэжэ хунта һэдэнэ.

...Демократическа хараа бодолтой политическэ ажал ябуулагша болингиц Хорхе Диас Даленс ООН-ой хамгаалха харгалзалга доро, социальна эрдэмэй Латинн Америкын факультедэй (ФЛАКСО) багшаар Чилидэ хүдэлдэг байгаа. Гэрэйнгээ хажууда ябатарнь тэрэниие баряад, хайшанешьеб абаашаа. Хэдэн үдэрэй үнгэрөөшье һаань, ямаршье һураг дуулдабагүй. Диас Даленсын амиды мэндэ ябахыень «Чили» гэдэг стадион дээрэ хүнүүд һүүлшынхеэ хараһан байба. Тиин нэгэтэ үбгэнөө танижа абахынь тула Даленсын һамгые дуудаа. Медицинскэ институтда алуулһан хүнүүдэй дундаһаа үбгэнөө олобо. Шабын түмэртэ хадхагдаһан картон саарһан зүүн гарайнь сарбууда уятай байба. Тэрээндээрэнь иигэжэ бэшэгдэнхэй: «Такнагай полк». Тэндэхи алууршад поёдойнгоо урда билдагуушалан һаймһаржа, хорото муухай хэрэгэйнгээ имэ мүр сараа үлөөһэн байха юм.

Фашистнуудые һургаһан, бэлдэһэн баяшуулда арад зоной бүхы баялигые абажа үгэхэ гэжэ тэдэнэр тэбдэнэ. Урбалгаһаа хойшо эдэнэр лэ зоргоороо зонхилжо байна бшуу. Империалистнууд шуһанай адхарһан газарһаа холо байгаад, Вашингтондохи, Нью-Иоркдохи кабинедүүд, соохоо фашис алууршадые толгойлно. Олон мянган үхибүүдэй, эхэнэрнүүдэй уйлаан бархираае, хэрзэгы дээрмэшэ сэрэгшэдэй зэрлиг бүдүүлиг хашхараае тэдэ баяшуул хэрэгсээнэгүй.

Чилидэхи засагые хүсөөр буляан абаһан сэрэгэй хунта хэдэн арбаад предприятинуудые эзэдтэнь бусаажа үгөөд, үшөө хэдэн зуугаад завод, фабрика болон шахтануудые бусаахаар бэлдэжэ байна. Имэл даа, хунтын удамаршадай хэлэдэг «социальна тааруу байдал» гэдэгынь.

4. Арад зониие айлгажа шадахагүй

Чилидэ гүрэнэй урбалтын хэгдэһэнһээ хойшо хоёр долоон хоногой турша соо 2796 хүн алуулһан байгаа гээд сэрэгэй хунтые өөгшөөдэг американ «Ньюсуик» журнал бэшэнэ. Индиин элшэн сайдай һанамжын ёһоор, октябрь һарын тэн багта саазалуулагшадай тоо 5 мянгада хүрэһэн байгаа. Швециин элшэн сайдай баримтануудай ёһоор, урбалта хэгшэд 15 мянган хүниие алаһан, 35 хүниие шорон түрмэнүүдтэ хааһан байна. Олон хото городуудай, һуурин тосхонуудай хэдэн зуугаад предприятинуудые, хүн зоноор олон квартал нуудые урбагшадай зэрлиг бүдүүлигээр буудаһыень, бомбодоһыень хараада абабал, хохидогшодой тоо бүришье олон байха.

«Эмнисти интернэшнл» гэдэг уласхоорондын эмхиин тоолон гаргаһанай ёһоор, тус эмхиин түлөөлэгшэд Чилиин 13 түрмэдэ орожо хараһан байна. Политическэ үзэл бодолойнгоо түлөө түрмэдэ хаагдагшадай тоо 9690-дэ хүрөө. Гэхэ зуура Досон, Кирикана олтирогууд дээрэхи шорон түрмэнүүдтэ, Чакабукадахи концлагерьта, мүн Вальпараисо, Талькауано хотонуудтахи портнуудай тамаржа ябадаг түрмэнүүдтэ тамалагдан зобоогдожо байһан хүнүүд эдэ тоонуудта оруулагдаагүй байна. Сэрэгэй хунтынхид зэрлиг бүдүүлиг хашалта харшалалга, хардалга хюдалгануудые хэжэ, Сальвадор Альендиин правительствын амжаһан социальна туйлалтанууд тушаа ямараар дураа гутажа, хоролхожо байһанаа элирхэйлэн мэдүүлнэ.

Чилидэ урбалтын болохын урда тээхэнэ хэдэ хэдэн харата ябуулганууд үүдхэгдэһэн байгаа. Жэшээлхэдэ, 1973 оной июниин 5-да США «Ф-5Е» түхэлэй истребительнүүдые Чилиин агаарай-сэрэгэй хүсэнүүдтэ үгэбэшье, Чилиин арадта шухала 300 мянган тонно шэниисэ худалдажа абахынь тула Альендиин правительствада урьһаламжа үгэхэеэ арсаһан байгаа гээд «Монд» газетэ бэшэнэ. США-һаа Чилидэ байдаг элшэн сайд Натаниэл П. Девисэй сентябриин 8-да Вашингтон ошоһониинь, тиигээд сентябриин 10-да бусажа ерэһэнэйнь үглөөдэр урбалта хэгдээ һэн. Энээнэй урда тээхэнэ сэрэгэй хүтэлбэрилэгшэд республикын президент байһан Эдуард Фрейтэй суглаа хэһэн юм. Мүнөө Чилиин гадаадын хэрэгүүдэй министр болоод байгша Оскар Бонилья сентябриин 11-нэй үглөөгүүр болотор Фрейгэй гэртэ байһан. Эдэ бүхы баримтанууд тушаан боложо тудалдаа гэхын аргагүй.

Дэлхэйн бүхы оронуудай түрүү үзэлтэй олониитын буруушаажа байгаашье һаань, сэрэгэй хунта Чилиин арад зониие хашана харшална, хардана хюдана. Тиигэбэшье арад зоной эсэргүүсэлтые даража шадахагүй. «Чилиин Компартиин Генеральна секретарь Луис Корваланиие, политическэ үзэл бодолойнгоо түлөө түрмэнүүдтэ хаагдаһан бусад хүнүүдые сүлөөлхэ, хардалга мүрдэлгэнүүдые болюулха, һаадгүй хүдэлхэ арга боломжо демократическа партинуудта, эмхинүүдтэ олгохо гээшэ түрүүшымнай зорилго болоно, — гэжэ Чилиин Компартиин мэдүүлгэ дотор хэлэгдэнэ. — Профсоюзна эмхинүүдэй ажал ябуулга эдэбхижүүлхын түлөө, салин хүлһыень зэбөөр түлэхын түлөө, ажалһаа гаргагдаһан хүнүүдые һөөргэнь абахын түлөө тэмсэхэ хэрэгтэй».

Чилиин арадай тэмсэлэй тугые патриотическа хүсэнүүд үндэр дээрэ үргэжэ ябахал. Сэрэгэй хунта хэды зэрлиг муухайгаар, галзуу хэрзэгыгээр аашалаашье һаа, үргэн арад зониие айлгажа шадахагүй!

Карлос ВАРЕЛА.
(АПН).

ХИЛЫН СААНАҺАА

ТЕЛЕФОН·ТЕЛЕГРАФ·РАДИО

УЛААН-БААТАР

МНРП-гэй ЦК-гай ТОГТООЛ

ТАСС

Монгол арадай революционно тэмсэлэй түүхын хоёр гайхамшагта һайндэрые — ПНРП-гэй III съездын 50 жэлэй ойе, Монголой Арадай Республикын байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойе МНР-эй ажалшад 1974 ондо тэмдэглэхэ байна. Энээнтэй дашарамдуулан, МНРП-гэй ЦК тогтоол абаа.

Империализмда эсэргүү, феодальна байдал усадхаха революци хэһэн монгол арадай политическэ манлай — МНРП-гэй хүтэлбэри доро, түрүүшын социалис ороной — СССР-эй интернациональна туһаламжа дэмжэлгын ашаар революционно туйлалтануудаа бэхижүүлхэ, хамгаалха, орон доторхи байдалаа шэнэдхэн хубилалгын түлөө тэмсэлдэ нилээд ехэ амжалта илалтануудые туйлажа байха үедэнь МНРП-гэй III съезд, Арадай түрүүшын Ехэ хурал болоо һэн.

Капитализмын гэнжэһээ мултаржа, шэнэ байдал зохёохын тула социализм байгуулха хэрэгтэй гэжэ МНР-эй дүй дүршэл харуулаа гээд тогтоол дотор тэмдэглэгдэнэ. Монголой Арадай Республика — социалис хани нэгэдэлтэ, эбтэй этэй агуухэ бүлын гол хубинь — социализм байгуулгын замаар бата найдамтай ураг шаа дабшажа ябана.

УЛААН-БААТАР

Аха дүүгэй хани барисаан

ТАСС

МНР-эй, СССР-эй хоорондохи хани барисаан, харилсаа холбоон, харилсан туһалалсалга тухай договорто гар табигдаһаар 28 жэлэй ойе Монгол ороной ажалшад үргэнөөр тэмдэглэжэ байна. Энэ баярай ойдо зорюулагдаһан суглаан январиин 16-да эндэ болобо. МНРП-гэй Улаан-Баатарай горкомой секретарь С. Пурэв суглаан дээрэ үгэ хэлэхэдээ, 50 жэлэй турша соо МНР-эй ба СССР-эй хоорондын харилсаа холбоон нилээд хүгжөө, тиин хоёр арадай адли тэгшэ, али алиндаа ашатай туһатай харилсаа холбооной, аха дүүгэй хани барисанай бодото гэршэ жэшээ болоһон байна гээд тэмдэглээ. Советүүдэй орон Монголой Арадай Республикада интернациональна ехэ туһа хүргэнэ.

ПРАГА

АМЖАЛТАТА ЖЭЛ

ТАСС

Машина, түхеэрэлгэнүүдые харинн оронуудта худалдадаг, газаа тээһээ худалдажа абадаг Чехословакиин гадаадын худалдаа наймаанай «Стройэкспорт» гэжэ нэгэдэл үнгэрһэн жэлдэ ехэ амжалта туйлаһан байна. Тус нэгэдэл 10 миллиард кроной худалдаа наймаа хээ.

«Стройэкспорт» гэдэг нэгэдэлэй ажал ябуулгын ашаар социалис оронуудһаа оньһото техникэ худалдажа абалга жэлһээ жэлдэ улам бүри үргэдэнэ. Нёдондо жэл 7 миллиард кроной шэжэм техникэ худалдан абтаһан байгаа. Аха дүү Чехословакиин предприятинуудта үндэр сэгнэлтэдэ хүртэдэг совет машина, түхеэрэлгэнүүд эдэнэй дунда ехэ һуури эзэлнэ.

1973 ондо социалис оронууд 2,6 миллиард кроной техникэ Чехословакиһаа худалдажа абаһан байгаа.

ХАНОИ

ГОЛ ШУХАЛА ЗОРИЛГОНУУД

ТАСС

«Амгалан байдал хангахын түлөө тэмсэлдэ Хойто Вьетнамай бүхы арад нягтаар жагсаха ёһотой. Республика социалис индустриин ажал хүдэлмэрие үргэнөөр хэхэ байна. Экономикоёо хүгжөөхэһөө гадна, ороноо хамгаалха хүсэ шадалаа улам бэхижүүлхэ зэргэтэйбди», — гэжэ Вьетнамай Ажалшадай партиин ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, ДРВ-гэй премьер-министрэй орлогшо Ле Тхань Нги, ДРВ-гэй Геройн нэрэ зэргэдэ хүртэһэн хүнүүдтэ, коллективүүдтэ шагнал хайра барюулалгын баяр ёһолол дээрэ үгэ хэлэхэдээ, мэдүүлбэ.

1974—1975 онуудта дайнай хойшолонгуудые усадхан зайсуулжа, экономикоёо һэргээн хүгжөөхын, социализмын материально-техническэ үндэһэ һуури байгуулхын, оронойнгоо өөрыгөө хамгаалха хүсэ шадал бэхижүүлхын, Урда Вьетнамай революциие дэмжэхын тула бүхы хүсэ шадалаа элсүүлхэ гээшэ Хойто Вьетнамай гол шухала зорилгонууд болоно.

Олониитын революционно хүдэлөөндэ хүдэлмэришэн анги түрүү үүргэ дүүргэжэ байһанаа элеэр мэдэрхэ ёһотой гэжэ Ле Тхань Нги хэлэһэн байна.

ДАККА

Советскэ Союзда баяр хүргэнэ

ТАСС

Сүлөөтэ байдалтай болохын түлөө тэмсэхэдэнь шууд сэхээр дэмжэһэнэйнь түлөө, республикын арадай ажахы һэргээн хүгжөөлгын зорилгонуудые шиидхэлгэдэ туһа хүргэһэнэйнь түлөө Бангладешэй арад зон Советскэ Союзда гүнзэгы сэдьхэлһээ баяр баясхалан хүргэнэ гэжэ Бангладешэй финансын министр Таджуддин Ахмед, Бангладешэй ба СССР-эй арадуудай хоорондохи хани барисаанай бүлгэмэй ээлжээтэ заседани дээрэ үгэ хэлэхэдээ, мэдүүлээ. СССР-тэй хани харилсаатай байлга республикын экономико үндэһөөрнь һайжаруулжа, хурдан түргөөр хүгжөөхэ арга олгохо байна гээд министр тэмдэглэбэ.

ПЕКИН

Пекиндэхи шэнэ томилолто

ТАСС

КНР-эй гүрэнэй соведэй премьерэй орлогшо Дэн Сяо-пин КПК-гай ЦК-гай Политбюродо сэхэ оруулагдаа гээд эндэ соносхогдобо.

1955—1956 онуудта Дэн Сяо-пин КПК-гай ЦК-гай Политбюрогой гэшүүнээр, 1956 оной намар КПК-гай ЦК-гай генеральна секретаряар һунгагдаа һэн. 1966 ондо «соёлой хубисхалай» хэгдэжэ байха үедэ тэрэ хунвэйбинүүдэй добтолгодо дайрагдажа, политическэ ажал ябуулга эрхилхэеэ болиһон байгаа.

ДЕЛИ

ЕХЭ ИЛАЛТА

ТАСС

Бомбейн (Махараштра штат) округуудай нэгэнһээ Индиин Түбэй парламентын арадай (доодо) палатада болоһон нэмэлтэ һунгалтын үедэ Индиин Коммунис партиин түлөөлэгшэ Роза Дешпанде ехэ илалта туйлаа. Хархис үзэлтэй «Джана сангх» гэдэг партиһаа дэбжүүлэгдэһэн кандидадые 7 мянган хүнэй дуугаар булижа гараһан байна.

БОНН

Эдэбхитэйгээр тэмсэнэ

ТАСС

Германиин Коммунис партиин правлениин Президиумэй гэшүүн К. Фрич мэдүүлгэ хэхэдээ, январиин 19-дэ эхилхээ байһан «Германиин Компартиин тэмсэлэй недели» немец ба уласхоорондын хүдэлмэришэнэй хүдэлөөнэй революционно ёһо заншалнуудай суртал бодолоор нэбтэрэн, империализмда, милитаризмда эсэргүү эдэбхитэй тэмсэлдэ үнгэрхэ байна гээд тэмдэглээ.

Һаяхан Гамбургда болоһон ГКП-гэй съездын шиидхэбэринүүдтэй Баруун Германиин олониитые танилсуулха гээшэ неделиин гол зорилгонуудай нэгэниинь болоно гэжэ К. Фрич мэдүүлбэ.

ДЕЛИ

Амжалта туйлалтануудай жэл

ТАСС

Советскэ Союзай техническэ туһаламжаар баригдажа байһан Бокарадахи металлургическа комбинадай хүдэлмэришэд, барилгашад үнгэрһэн жэлдэ ехэ амжалта илалтануудые туйлаһан байна гээд Хүндэ промышленностиин министерствын секретарь М. Сондхи ТАСС-ай корреспонденттэй хөөрэлдэхэдөө мэдүүлээ. Шэнэ жэлэй урдахана комбинат түрүүшын булад хайлуулһан байна.

Энэ комбинадай барилга ехэ удха шанартай гэжэ Индиин правительство тоолоно гээд М. Сондхи саашадаа хэлэбэ. Түсэбтэ табадахи табан жэлдэ металлургическа промышленность хүгжөөлгэдэ һомологдоһон бүхы мүнгэнэй 60 гаран процентнь тус комбинадай барилгада гаргашалагдаха. Түсэбтэ табадахи табан жэлэй һүүл багта комбинат 4,75 миллион тонно булад хайлуулха юм. Барилгын гүйсэд дүүрэхэдэ, тэрэ жэлдээ 10 миллион тонно булад хайлуулдаг болохо. Энээнэй хэр ехэ байһыень имэ тоо, баримтануудһаа ойлгомоор: 1971—1972 онуудта ороной металлургическа бүхы предприятинууд 6,3 миллион тонно булад хайлуулһан байна.

ХАРТУМ

Хани барисаанай шухала удха шанар

ТАСС

Араб оронууд Советскэ Союзтай хани харилсаатайгаар ажал ябуулан, Дүтын Зүүн зүгтэ үнэн зүб, бата эб найрамдал тогтоожо шадаха байна гээд Суданай «Ас-Сахафа» газетэ бэшэнэ. Совет-араб хани барисаан сүлөөтэ байдалай ба саашанхи хүгжэлтын түлөө араб арадуудай тэмсэлдэ стратегическэ удха шанартай байна.

Һүүлэй үедэ уласхоорондын байдал һайжаржа байна гэжэ газетэ тэмдэглэхэдээ, эдэ амжалтанууд «социалис хани нэгэдэлтэ оронуудай һая эрхэ сүлөөтэй болоһон гүрэнүүдтэй хамта эдэбхитэй ажал ябуулһанай ашаар, социализмын, дэбжэлтын суртал бодолые үргэнөөр дэлгэрүүлһэнэй ашаар туйлагдаа» гэжэ заана.

БАГДАД

Ирагай БААС гэдэг партиин съезд

ТАСС

Араб социалис дэбжэлтэ (БААС) гэдэг партиин национальна наймадахи съезд эндэ болобо. Политическэ, экономическа байдал тухай асуудалаар, мүн бусад асуудалнуудаар хэгдэһэн элидхэлнүүдые съездын делегадууд зүбшэлһэн байна. Партиин хүтэлбэриин генеральна секретарь Ахмед Хасан Аль-Бакр үгэ хэлээ. Һүүлэй жэлнүүдтэ Ирагта ехэ хубилалтанууд боложо байна гэжэ тэрэ тэмдэглэбэ. БААС гэдэг парти империализмда эсэргүү политика бэелүүлжэ үргэлжэлүүлхэ, социальна хубилалтануудые хэхэ, национальна нэгэдэлээ бэхижүүлхэ юм.

БААС гэдэг партиин хүтэлбэрие съезд шэнээр һунгаба. Ахмед Хасан Аль-Вакр — Ирагай БААС гэдэг партиин хүтэлбэриин генеральна секретаряар, Саддам Хусейн тэрэнэй орлогшоор һунгагдаа.

ВАШИНГТОН

Американ компаниин мэдээсэл

ТАСС

Хүндэ вертолёдуудые худалдаха тухай КНР-тэй хөөрэлдөөнүүдые хэжэ эхилхыень «Юнайтед эйркрафт корпорейшн» гэжэ компанида США-гай правительство зүбшөөгөө гээд эндэ элирбэ. Урда тээнь «Боинг-707» түхэлэй самолёдуудай запас частьнуудые, авиационно двигательнүүдые Хитадта худалдаха тухай 40 миллион долларой хэлсээ хэхэ үедэ хүндэ вертоледуудые худалдаха асуудал Хитадай хүтэлбэрилэгшэдтэй зүбшэн хэлсэгдэһэн байгаа гээд тус компаниин түлөөлэгшэ мэдээсэбэ. Хэблэлэй мэдээсэлнүүдэй ёһоор, имэ түхэлэй вертолёдуудые граждан ба сэрэгэй зорилготойгоор хэрэглэжэ болоно.

Һаяхан үнгэрһэн шанга һалхитай ехэ бороо һоо боложо, Францинн түбэй ба урда районууд үертэ абтаба. Зайн галай утаһанууд таһалагдажа, харгынууд уһанда абтаа. Олон һуурин тосхонууд хүндэ гасаланда дайрагдаба.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Вале-де-Лимань нютаг (Клермон Ферранһаа 12 километр зайда оршодог). үерэй үедэ.

Кейстон—ТАСС-ай фото.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда: «Шүүмжэлгэдэ үргэн харгы» — түрүү бэшэг. «Заводой түлөөлэгшэд—коммунистнууд» — суглуулбари. ТАСС-ай мэдээсэлнүүд.

Хоёрдохи хуудаһанда: «Эмхидхэхы, хүтэлбэрилхы, хүмүүжүүлхы үүргэеэ улам дээшэлүүлэн» — А. Бардоновой статья. Партийна хронико. АПН-эй материалнууд.

Гурбадахи хуудаһанда: Уншагшадай бэшэгүүдһээ бүридхэгдэһэн тусхай хуудаһан.

Дүрбэдэхи хуудаһанда: Спортын һонин. Хилын саанаһаа.

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита» харуулна. 14.35 — Һүүлэй һонин. 14.45 — — Һурагшадта — «Алтан шайба» нэрэтэй клубай шангай түлөө». 15.15 — Үхибүүдтэ — «Хүхюу онгохонууд»—Лихачёвой нэрэмжэтэ заводой ДК-гай хүүгэдэй хореографиин коллективэй концерт. 15.35 — «Молодцы!» — залуушуулай спортын программа. 17.20—17.30 — Забһарлалга. 17.30 — Үнгэтэ телевидени. «Старики-разбойники» — уран һайханай фильм. 19.00 — «Время» — мэдээсэлэй программа. 19.30 — Үнгэтэ телевидени. Эстрадын артистнарай бүхэроссин мүрысөөн.

Улаан-Үдэ харуулна. 21.25 — Выставкын залһаа репортаж. 22.05 — Телевизионно һонин. 22.25—«Байгалай шэмэг» — телевизионно журнал (буряадаар).

«Орбита» харуулна. 23.15 — «Останкинодохи концертын студи урина». 24.00 — «Время» — мэдээсэлэй программа.

ХОЕРДОХИ ПРОГРАММА

«Орбита» харуулна. 21.25 — В. Белов. «Модошо дарханай хөөрөөнүүд» — телевизионно зүжэг.

САГАЙ УЛАРИЛ

Мүнөөдэр республика доторнай үүлэтэйшэг байха. Байгал шадар бага зэргэ саһан орохо. Баруун хойноһоо секундын 3—7 метр хүсэтэйгөөр һалхилха. Температура 21—26, хойто аймагуудаар 25—30, Байгал шадар 15—20, Улаан-Үдэдэ һүниндөө 34—36, үдэртөө 24—26 градус хүйтэн болохоор хүлеэгдэнэ.

Редактор Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ.

Манай адрес, телефонууд:

г. Улан-Удэ, ул. Ленина 35. Телефоны: редактора — 54-54, приёмная — 54-93, зам. редактора — — 68-08, зам. редактора — 62-62, отв. секретаря — 50-52, секретариат—66-76, отделы: партийной жизни — 60-91, сельского хозяйства — 64-36, 63-86, пропаганды и агитации — 56-23, промышленности и строительства — 61-35, советского строительства и быта — 69-58, культуры и школ — 60-21, писем и рабселькоров — 67-81, информация—34-05, общественная приёмная — 56-62, машинное бюро — 57-63, фотолаборатория — 33-61.